

75 par

zadostuje,
da vam
tako do-
stavimo
poskusne
številke.
Pišite še
danes »

Mesečna naročnina
25 Din. in izo-
zemstvo 35 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček,
račun: Ljubljana
št. 14.014. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Zakon proti korupciji

Letina v državi

Prvi dan dvoboja Jugoslavije in Italije

Sorško polje se pripravlja na prosla-
vo Simona Jenka

Letošnja svetovna žetev

Za enoten tabor dolžnikov

Št. 106

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v četrtek, dne 15. avgusta 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Zakon proti korupciji

Med napovedanimi novimi zakonskimi načrti, ki bodo predloženi skupščini že v prihodnjem zasedanju, je tudi zakonski načrt o korupciji. V javnosti se je ta zakon že davno zahteval, ker je velik del javnosti tega lepega mnenja, da je potreben samo zakon proti korupciji in potem bo takoj korupcije konec. Mi tega optimističnega mnenja nimamo in se bojimo, da bo korupcija obstojala še naprej, pa čeprav bi imeli še tako strog protikorupcijski zakon.

Kajti bolj ko od zakona, je od same družbe odvisno, če se korupcija razvije ali ne. Če je družba tako moralno bolna, da ceni pri človeku le njegov materialni uspeh, če se klanja vsakomur, kdor ima nekaj pod palcem in ne gleda na to, kako je prišel do tega premoženja, potem tudi noben protikorupcijski zakon dosti ne pomaga. Kajti absolutarij, ki ga daje korupcionistu družba, ta absolutarij tudi do stokrat prepreči, da bi ga sodnija sploh mogla preganjati. Nasprotno pa ni potreben prav noben protikorupcijski zakon, kjer stoji družba na zdravih moralnih temeljih in kjer družba ne gleda na denar, temveč tudi na to, kako je ta denar pridobil. V takšni družbi korupcionist ne more imeti uspeha, že samo zato pa bo tudi težje mogel zagrešiti korupcijska dejanja, ker mu bodo zaprta vsa ona postranska vrata, skozi katere omogoča družba napredek onim, ki so v njeni milosti. Zato tudi vidimo povsod na svetu, da ni korupcije, kjer vlada med ljudmi dobra vzgoja in kjer moralni zakoni niso le prazen okrasek za neuko ljudstvo. Prav zato pa tudi vidimo, da se korupcija najbolj razpne v časih splošne moralne dekadence, ki je zlasti značilna za povojne dobe.

Družba je torej prvi faktor, ki preprečuje korupcijo in brez tega faktorja je vsako res uspešno delo proti korupciji skoraj nemogoče. More pa zatreči korupcijo tudi dober uradniški aparat, ki dosledno uporablja proti korupcionistom vsa zakonska sredstva, ki so mu na razpolago. Mogli bi reči, da je problem korupcije v tem, če se posreči v vsakem oziru zadovoljivo rešiti uradniško vprašanje.

Če nečemo biti slepi, potem moramo priznati, da se nam ta poskus ni posrečil. Deloma zaradi strankarstva in njegovega biča nad vsakim uradnikom, ki ni slepo izvrševal strankarske zapovedi, deloma pa tudi zaradi preslabe gnotne pozicije uradništva in pa zaradi onega nesrečnega preostanka iz turških časov, da je položaj za uradnika važnejši kakor pa njegova plača. Ne brez krivde pa je tudi ono nesrečno naziranje, da se nobenemu uradniku ne sme nič zaupati, da celo najmanjše drobnarije ne more nakupiti predstojnik urada, temveč le komisije, s čimer se je od zgoraj navzdol ubijal v uradništvu čut odgovornosti. Nestalnost uradništva, ki se je raztegnila celo na sodnike, je končno morala povzročiti, da uradništvo ni moglo dati onega odpora proti raznim nepravilnostim, ki bi ga v ugodnejših razmerah prav gotovo dajali. Z oslavljenjem gnotnega položaja uradništva ni moglo dati onega odpora proti raznim nepravilnostim, ki bi ga v ugodnejših razmerah prav gotovo dajali. Z oslavljenjem gnotnega položaja uradništva, z uvedbo nestalnosti ter njegovo absolutno nezadržanostjo pred strankarskimi možnostmi se je v dolgih letih vedno težjih razmerah morala zlomiti hrbtnica uradništva, čeprav so nekateri naravnost ubupno hrabro branili sporočilo lepših dni. Toda tudi uradnik je le človek in tudi od njega ni mogoče zahtevati več, kakor je človeško mogoče.

Če torej hočemo, da bo protikorupcijski zakon res učinkovit in da ne bo le lep pisan za oči, potem je treba predvsem pravilno rešiti uradniško vprašanje in mu vrniti položaj, kakor ga je užival nekoč. Zato bi bilo pravilneje, če bi najprej dobili zakon o stalnosti sodnikov in šele potem zakon o korupciji. Kajti res zadeta bo korupcija šele takrat, kadar bo tudi na visokih mestih brez vsake zaščite.

„Uvodna“ posvetovanja v Parizu

Ključ je v rokah Anglije

Nova pritožba Abesinije na DN

ZENEVA, 14. avgusta. AA. Glavno tajništvo DN je dobilo pismo abesinske vlade, ki pravi, da Italijani čedalje živahneje nadaljujejo svoje vojaške priprave, Abesinija pa ne more ničesar storiti za svojo obrambo, češ, da povsod trči ob prepovedi izvoza orožja.

Eden pri Lavalu

PARIZ, 14. avgusta. r. Britanski minister za DN Eden, ki je sredi prispel v Pariz, je takoj po prihodu odšel na britansko poslanstvo. Na postaji so ga pozdravili zastopnik Laval in člani britanskega poslanstva. Edena spremlja še oddelek za DN v zunanjem ministrstvu sir Robert Vansittard.

Prvi razgovor

Danes ob 1. dopolne je sprejel Edena Laval in sta pri tej priliki oba državnika razpravljala o vseh aktualnih vprašanjih.

Lavalova izjava

Po današnjem razgovoru z britanskim ministrom Edenom je dal Laval kratko izjavo, v kateri je dejal: Imela sva vodni razgovor o italijansko-abesinskem vprašanju. — Popoldne se bova vnovič sestala. Jutri bom imel priliko sestati se za uvodne razgovore tudi z italijanskim zastopnikom baronom Aloisijem.

Pesimizem prevladuje

LONDON, 14. avgusta. Reuter poroča iz Pariza: Konferenca treh o italijansko-abesinskem sporu, se bo, kakor trdi v poučenih krogih, začela drevi v najresnejši atmosferi, vendar brez pesimizma in brez optimizma. V javnosti mislijo, da prevladuje pesimizem. V splošnem pa v Parizu čutijo, da ima ključ položaja v rokah Velika Britanija. Ta trenutek nihče ne ve, kaj bo Velika Britanija predlagala; to ve edino sir Eden, ki pa ob svojem prihodu v Pariz ni hotel dati nikake izjave novinarjem, ki so ga čakali na postaji.

Diplomatski urednik »Daily Telegrapha« prinaša v današnji številki svojega lista članek, v katerem pravi med drugim: Mislim, da bo minister Eden dal na znanje predsedniku francoske vlade Lavalu, da bo Velika Britanija v

sovravnostih med Italijo in Abesinijo videla smrtni udarec vsemu ženevskemu sistemu varnosti in da bo v tem primeru logična posledica takšnega razvoja dogodkov popolno nezanimanje Velike Britanije za ženevska vprašanja. — Italija bo po vsej priliki skušala zavleči razgovore vse do predložitve poročila arbitražnega odbora. Takih manevrov pa Velika Britanija ne bo dovolila. Pisec izraža bojazen, da je baron Aloisij dobil za sestanek zelo stroga navodila, mogoče celo, da zavzame izzivalno stališče proti Veliki Britaniji. Italijanska vlada skuša naslikati sedanjí položaj kot britansko-italijanski boj za premoč na Sredozemskem morju. Glavna težava za desega sporazuma bo po sodbi lista Mussolinijeva zahteva, ki hoče zdaj ne samo politično, temveč tudi vojaško premoč nad Abesinijo.

Italijanske priprave na Dodekanezu

ATENE, 14. avgusta. AA. Tukajšnji listi pišejo, da so italijanske oblasti izdale celo vrsto

Volitve na Poljskem

Stališče nar. manjšin

VARSAVA, 14. avgusta. Ceps. V volilni situaciji na Poljskem ni prišlo v zadnjem času do nobene posebne spremembe. Zanimanje za volitve je še vedno minimalno in trud volilnega štaba vladnega bloka, da bi za volitve po novem volilnem redu pridobil čim širše ljudsko krogo, je še vedno brezuspešen. Posebno ostro kampanjo proti volitvam vodita socialistični »Robotnik« in narodno-demokratski »Dziennik Narodowy«. Ostalo časopisje se za volitve skoro ne zmeni in rajši obširno piše o italijansko-abesinskem ter poljsko-gdanskem sporu.

O stališču narodnih manjšin do volitev se zaenkrat še ne da z vsjo gotovostjo pisati, ker se nekatere grupe niso še odločile, druge pa vodijo razgovore z vladnim blokom. V ukrajinskem taboru se je za volitve izrekla samo organizacija UNDO, a še ta pogojno, medtem

ko so se ekstremni ukrajinski nacionalisti, ki so pod vplivom iredentične »ukrajinske nacionalistične stranke«, in ukr. radikalno-socialistična stranka izrekle za brezobzirni boj, — Glede Nemcev, o katerih se je prvotno zadrževalo, da bodo šli na volitve, se je situacija zdaj spremenila. Nekatere nemške stranke se bodo gotovo odločile za boj. Največja, »Nemška zajednica«, ki je nac. socialistično orientirana, se bo, kakor piše njeno glasilo »Deutscher Rundschau«, definitivno odločila šele po razgovorih z min. preds. Slawekom. — Tudi Židje niso složni. Samo njih socialistična stranka »Bundpartei« se je odločila za boj, v ostalih židovskih grupah prevladuje tendenca za sodelovanje. — Beloruska manjšina bo volitve bojkotirala, maloruske grupe pa se jih bodo udeležile in se nadejajo, da bo njih kandidat pridrl vsaj v srezu Braslav v Vzhodni Poljski.

Povodenj v Italiji

MILAN, 14. avgusta. AA. Pri mestu Mollaru v pokrajini Aleksandriji je nastala katastrofalna povodenj. Po dosedanjih poročilih se je porušilo 20 hiš. Stanovalec so ostali pod ruševinami ali pa so utonili. Točno število mrtvih še ni znano.

V Ovadi v ligurski pokrajini pa se je večeraj popoldne podrl nasip, ker je reka Orba silno narasla. Velike mase vode so zalile mesto in porušile več hiš. Pravijo, da je okoli 100 človeških žrtve, toda podrobnih vesti o tej nesreči še ni.

Proces proti katoliškim duhovnikom

radi deviznih prestopkov

BERLIN, 14. avgusta. DNB poroča: Danes se je pred berlinskim sodiščem začela razprava po skrajšanem postopku proti novi skupini katoliških duhovnikov, obdolženih kršitve zakonskih določb o prometu s tujnimi devizami. Obtoženi so člani samostanske bratovščine usmiljenih bratov iz Montabauta. Starešina bratovščine Otmar Fey in glavni gospodar Franz Josef Brüner sta razen tega obdolžena tudi velezdajce.

Med obtoženci je tudi holandski državljani o. Stefanek, ki je vršil funkcijo glavnega asistenta samostanske bratovščine.

Letni sestanek nemških škofov

BERLIN, 14. avgusta. AA. Nemški katoliški škofje bodo imeli od 19. do 23. avgusta t. l. v Fuldi svoj letni sestanek. Predsedoval bo kardinal Bertram, knežskofo vratislavski.

Odmevi toulonskih nemirov

PARIZ, 14. avgusta. AA. Toulonsko sodišče je večeraj izreкло prve razsodbe proti ošebam, ki so se udeležile krvavih dogodkov pretekli teden. Kazni se gibljejo od enega do osem mesecev zapora. Toulonska policija živahno zasleduje ostale osebe, ki so podpihovale pobuno. Pri hišni preiskavi pri nekaterih sumljivih osebah so našli mnogo revolverjev in streliva.

endar iz uradnega poročila razvidno, da so v Sinaji dosegli popoln sporazum o vseh poročilih političnih vprašanj. Predvsem pa so se sporazumeli o habsburškem vprašanju. Jugoslavija je obenem z Romunijo in Češkoslovaško zavzela v tem oziru popolnoma jasno stališče.

Nova bolgarska ustava

Tošev in Karadžozov na delu

SOFIJA, 13. avgusta. b. Danes, popoldne od 16. do 19. sta imela predsednik vlade Andrej Tošev in pravosodni minister Karadžozov daljšo konferenco. Po konferenci je predsednik vlade Andrej Tošev podal tole izjavo:

Delal sem z ministrom g. Karadžozovim na načrtu nove ustave. Dela za sprejetje te ustave se vrše v pospešenem tempu. Kdaj bo ustava gotova, se ne da še reči, ker moramo zbrati še mnogo materiala za njeno izdelavo. Nova ustava v nobenem primeru ne bo okroirana, temveč jo bo narod odobril. Ustrezala bo duhu novega časa in tradicijam ter običajem našega naroda. Vstrie z ustavo delamo tudi volilni zakon. Ko bom z ministrom g. Karadžozovim proučil načrt, ga bom najprej izročil v proučitev ministrskemu svetu, nato pa vsem poklicanim osebam, to je pravnikom, politikom in drugim javnim delavcem. Pristali bomo na vse, kar bo koristno in plodovito. Načrt utedne biti gotov jeseni.

Na vprašanje novinarjev glede glasov o odstopu nekaterih ministrov in bližajoči se izpombi vlade, je predsednik g. Andrej Tošev odgovoril:

Nikakih izpomb ni. Povedati vam moram, da ni nobena vlada večna. Mi smo prišli, da izpolnimo poslanstvo, ki ga je jasno orisal kraljev manifest.

Protizidovska kampanja tudi v Turčiji

LONDON, 14. avgusta. AA. Listi poročajo iz Carigrada: Na Turškem se zadnje čase pojavlja čedalje hušji val protizidovstva. Gibanje proti Židom se je posebno razširilo v Galati ter so tam morale celo oblasti uvesti preiskavo. Mnogo Židov se je že izselilo iz Turčije, in sicer deloma v Palestino, deloma v zapadno Evropo.

15 let Male antante

PRAGA, 14. avgusta. AA. Za 15letnico ustanovitve Male antante prinaša današnje »České Slovo« članek zunanega ministra dr. Edvarda Beneša, ki podaja historični pregled dela in pomen Male antante. Dr. Beneš poudarja med drugim, da je Mala antanta po vojni edina politična tvorba, ki se je ne samo tako dolgo ohranila, temveč se celo čedalje bolj utrjuje. Nato navaja dr. Beneš statute Male antante od februarja 1923, ki jamčijo popolno enotnost zunanje politike držav članic Male antante. Sicer tudi pred sprejetjem teh statutow med državami Male antante nikoli ni prišlo do nesoglasij v velikih in pomembnih vprašanjih evropske politike. Dr. Beneš tako-le zaključuje: Nikomur nismo ničesar dolžni, ne želimo proti nikomur ničesar ukreniti. Odločeni smo pa do konca braniti obstoj, nedotakljivost in neodvisnost svojih držav.

Švicarski list o Mali antanti

CURIH, 14. avgusta. AA. Ugledni list »Tagesschau« priobči na uvodnem mestu obširen članek pod naslovom »Politični položaj v Jugoslaviji«. Članek se dotika tudi jugosl. zunanje politike in tu čitamo med drugim:

Nedavni važni razgovori v Sinaji med jugoslovanskim knezom-namestnikom Pavlom in rumunskim kraljem Karolom so naleteli v tujni na živahno zanimanje. Del tujega časopisja je te razgovore tolmačil tendenciozno in iz senzijskih razlogov tako, kakor da gre za novo organizacijo zunanje politike Jugoslavije in za odepitve od Male antante. To pa nikakor ne odgovarja stvarnosti. Čeprav podrobnosti o teh razgovorih niso bile nikjer objavljene, je

Zakon proti korupciji je potreben, toda sam ne prinese zdravlila. Potrebno je, da dobi protikorupcijski zakon trdno oporo v družbi in v brezhibnem uradniškem aparatu in šele potem bo imel zakon tudi polni učinek. Vprašanje pa je, če bo poleg posebnega protikorupcijskega zakona sploh še potreben.

Politični utrinki

Še o hrvatskem vprašanju

V »Jugoslovenskem listu« je objavil posl. dr. Branko Kaludjerić članek, v katerem pravi, da mora priznati, da je hrvatsko vprašanje danes življensko vprašanje Jugoslavije, čeprav priznava, da je treba dati gospodarskim vprašanjem prednost pred političnim. Tako vsaj so se tudi v ostali Evropi najprej reševala nacionalna in politična ter šele potem gospodarska in socialna vprašanja. Naše zedinjenje je sicer formalno izvedeno, dejansko pomirjenje med Srbi in Hrvati pa še ni doseženo. Krivda je na strani Srbov in Hrvatov. Enim je manjkala širokogrudnost, drugim pa uvidevnost, pomirljivost pa obema. Eni in drugi so imeli le provincialni horizont, vendar pa je upati, da bo skupna bodočnost močnejša od preteklosti ter da bodo Srbi in Hrvati v skupni državi našli možnost za iskreno skupno delo na kulturnem, gospodarskem in socialnem polju. Ni res, da bi imela Jugoslavija samo eno pot, da pride do resničnega notranjega miru. Gotovo je le to, da brez sporazuma ne gre. Sporazum pa se ne ustvarja niti s silo, niti s tajnimi organizacijami niti z majorizacijo. Najlažje izvedejo sporazum oni, ki imajo zdravo nacionalno čustvovanje širokih slojev in ki so prosti vseh predsodkov, kakor doktrinarnega integralnega jugoslovenstva ko tudi separatističnega srbstva in hrvatstva. V nobenem primeru ne more biti sporazum patent skupine monopoliziranih patriotov.

Politično zatišje

Ker je mnogo ministrov odsotnih iz Beograda, je nastalo v Beogradu pravo politično zatišje, ki ga motijo samo razne od časopisov lansirane vesti, ki pa so dostikrat le plod domišljije. Je pa še drug razlog za sedanje politično zatišje. Politična situacija je še v razvoju, manjkajo jasne smernice in vse čaka, kaj ukrenejo drugi. Še nikdar ni bila orientacija jugoslovenskih politikov tako neizrazita kakor doslej. Edini politični dogodki so prav za prav zvezani s pripravi za ustanovitev Jugoslovenske radikalne zajednice ter akcije za večjo skupnost združene opozicije. Pripravljalna dela za radikalno zajednico napredujejo ugodno in bodo v kratkem dovršena, dočim napreduje akcija za skupen nastop opozicije zelo počasi. To predvsem zaradi posebnega stališča dr. Mačka, ki zahteva najprej rešitev hrvatskega vprašanja in ki noče nobenega bloka, dokler ni ta njegova kardinalna zahteva rešena. Vendar pa se tudi med Hrvati v zadnjem času kaže več smisla za blok opozicije. Tako piše zadnji »Obzor«, da blok združene opozicije še naprej obstoji. Njegov cilj je, da se doseže obnova političnih svobod, razpust sedanje skupščine in razpis novih volitev. Na temelju dela združena opozicija še nadalje in tu je solidarna. Ni to ravno mnogo, zlasti še, ker so se v zadnjem času začeli upirati skupnemu nastopu z demokrati celo zemljoradniki, čeprav je izgledalo to sodelovanje že kot gotovo dejstvo.

Originalna presoja nove Jugoslovenske radikalne zajednice

»Jutro« reagira na poročilo »Vremena«, da bi bivša ministra dr. Kramer in dr. Svetislav Popović bila pripravljena načelno sodelovati z Jugoslovensko radikalno zajednico. »Jutro« pravi, da je ta vest netočna, ker sta oba gospoda bivša ministra mnenja, da je radikalna zajednica s stališča splošne državne in jugoslovenske politike zgrešena poteza. Temu mnenju s stališča funkcionarjev bivše JNS. pač ni oporekati. Originalna pa je naslednja trditev v »Jutru«, da namreč predstavlja nova radikalna zajednica neko konfesionalno solucijo našega politično-organizatorskega problema v dobi, ko so na dnevnem redu vsa druga nego verska vprašanja. — Če bi kdo označil novo radikalno zajednico kot zvezo konservativnih skupin, bi bilo na vse zadnje v redu. Toda radikalom pripisovati tendenco, da hočejo politična vprašanja reševati s konfesionalnega stališča, pa je tako originalna iznajdba, da morajo radikalni kar strmeti. Vsekakor priča to mnenje o izrednem in neverjetnem poznavanju radikalnih politikov. Kar zavistni smo za to poznavanje.

Kongres mednarodnega prava

BERLIN, 14. avgusta. AA. Od 18. do 25. avgusta bo v Berlinu kongres mednarodnega prava. Za kongres je prijavilo udeležbo 25 držav, pričakovati pa je, da bo prišlo okoli 400 najodličnejših pravnikov.

Vsi francoski listi prepovedani v Berlinu v nedeljo 11. t. m.

PARIZ, 14. avgusta. r. Vsi pariški listi prišajo vest iz Berlina, da so tam večer prepovedali vse francoske liste od nedelje 11. t. m.

Vpoklic treh novih letnikov

Rim, 14. avgusta. W. Kakor poroča današnji rimski »Piccolo« so pozvani pod orožje letniki 1911., 1913. in 1914., ki se morajo zgledati 23. septembra.

Reorganizacija ministrstva za javna dela

Beograd, 14. avgusta b. Na osnovi pooblastila, ki ga je dobil od Narodne skupščine z novim finančnim zakonom, ima sedanji minister za javna dela namen, da izdela popolno reorganizacijo svojega resora. V to svrhu je minister za javna dela inž. Bobić začel z izdelovanjem načrta o ustanavljanju novih oddelkov in pregrupacij sedanjih odsekov. S to reorganizacijo namerava minister uvesti več elastičnosti pri izvedbi velikih javnih del v okviru enomilijardne investicije, določene za zgraditev železnice, vodovodov, mostov itd.

Letina v državi

Beograd, 14. avgusta b. Ministrstvo za kmetijstvo je izdalo svojim podrejenim organizacijam nalog, da zberejo podatke o stanju koroze in živinske krme v svojih srezih. Po podatkih, s katerimi sedaj razpolaga ministrstvo, je stanje, ki je nastalo vsled suše sledeče: Dravska banovina je od suše nekoliko manj prizadeta, veliko število srezov je ostalo brez škode. V metliškem srezu je škoda največja in znaša 30 odst. zasejane površine, v dolnjelečavskem, krškem in črnolovčanskem srezu pa po 25 odst. Od skupne zasejane površine 42.500 ha je trpelo škodo 2000 ha. Moravska banovina: od skupne zasejane površine s korozi, ki znaša 360.000 ha, je oškodovanih 105.000 ha, torej 30 odst. in so najbolj prizadeti srez rasinski, niški in mlavski. Vrbaska banovina ima največjo škodo na korozi, povprečno je oškodovana s 37 odst., nekateri srez pa so prizadeti s 50, 60 in 70 odst. Od skupne površine 244.000 ha trpi škodo 90.000 hektarov. Drinska banovina ima srez, kjer je koroza uničena s 75 odst. Ti srez so posavsko-tamnavski, kolubarski in pocerski. Povprečno je ta banovina prizadeta s 37 odst. od skupne površine 330.000 ha 123.000 ha. Primorska banovina je od vseh najhujše prizadeta. Od skupne posejane površine 58.000 ha je prizadetih 30.000 ha, torej preko 50 odst. Dunavska banovina: največ so prizadeti srez vrbaški, oraški in orašarski s 80 odst. mladenovski in kosmajski 75 odst., povprečna škoda v tej banovini je 30 odst. Od 980.000 ha je prizadetih 275.000 hektarov. Drinska banovina ima srez, kjer je šli najmanj prizadeti. Škoda znaša povprečno 6 odst. Od skupne površine 166.000 ha je prizadetih le 10.000 ha. V isti meri približno kakor koroza je prizadeta tudi krma za živino. Iz Zetske in Savske banovine še ni skupnih podatkov.

Nova uredba o rač. izpitih

Beograd, 14. avgusta b. Današnje »Službene Novine« prinašajo uredbu o polaganju višjega državnega strokovnega izpita računskih in blagajniških uradnikov v resoru finančnega ministrstva.

Imenovanja in napredovanja

Beograd, 14. avgusta b. Za računskega inspektorja v finančnem ministrstvu je postavljen g. Ivan Šporn. V državni finančni direkciji so napredovali za računsko inspektorje Galović Vojteh, Gnidovec Anton, Pehani Leopold. V državni finančni direkciji je napredoval za računskega inspektorja Adolf Potočnik, za direktorja državnega veterinarskega in biološkega instituta v Ljubljani je napredoval v 4. skupino II. stopnje dr. Leon Hribar. Za profesorja na srednji kmetijski šoli v Knjaževcu je postavljen v 8. skup. g. Peter Avsec, uradnik glavnega združnega zavoda v Beogradu in bivši profesor banovinske šole na Grmu.

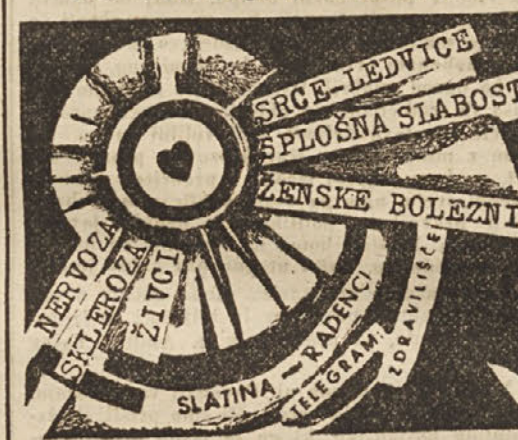
Iz žandarmerijske službe

Beograd, 14. avgusta b. Za vršilec dolžnosti blagajnika pri žandarmerijskem polku v Ljubljani je postavljen nižji vojni uradnik 2. kl. Miloš Ristojević. Za vršilec dolžnosti skladištnika pri istem polku je postavljen vojni pisar IV. kl. Ivan Leskovič.

Nova palača Poštne hranilnice v Beogradu

Beograd, 14. avgusta b. V soboto dopoldne bo blagoslovitev temeljnega kamna monumentalne palače Poštne hranilnice na vogalu Aleksandrove in Takovske ulice poleg novega poslopja Narodne skupščine.

V glavni sezoni t. i. julij-avgust Vas stane 70 dinariev dnevno

v Radencih

Vračunano je stanovanje, hrana (hotelska ali dijetna) 4 krat na dan, solnčenje in prhe z mineralno vodo, vse takse, postrežba in pitje znamenite Radenske na samih vrečih, kolikor komu srce poželi. Plačate posebej le kopeli in zdravnik. Pavšal se v glavni sezoni more vzeti najmanj za 7 dni (radi rezerviranja in dodeljevanja sob). Cenik in vsa navodila Vam radevolje pošlje Uprava kopališča SLATINA RADENCI. Po 7 dneh z železnico brezplačen povratek.

Gibanje ministrov

Beograd, 14. avgusta b. Z jutranjim brzovlakom se je pripeljal v Beograd notranji minister g. dr. Korošec. Za jutri zjutraj se pričakuje povratek prometnega ministra dr. Mehmeda Spahije. Minister za javna dela inž. Bobić odide v kratkem na krajše inspekcijsko potovanje. Svoji se je vrnil v Beograd minister za šume in rudnike Ignat Stefanović, ki se je mudil 10 dni na inspekcijskem potovanju.

Obiski avstrijskega poslanika

Beograd, 14. avgusta AA. Novi avstrijski pooblaščen minister in izredni poslanik na našem dvoru dr. Heinrich Schmied je danes dopoldne obiskal ministra vojske in mornarice armijskega generala Petra Živkovića in ministra za telesno vzgojo naroda Mirka Komnenovića.

Dragović demantira

Beograd, 14. avgusta b. Bivši narodni poslanec in glavni sekretar Jugoslovenske narodne stranke Miloš Dragović najodločneje demantira pisanje večerjane »Pravde«, da bi bil nastal med njim in predsednikom Svetislavom Hodžerom sploh kak spor.

Učiteljski kongres v Sarajevu

Beograd, 14. avgusta b. V dnevi 21., 22. in 23. avgusta bo v Sarajevu kongres jugoslovenskih učiteljskih združenj. Na tem kongresu se bo razpravljalo poleg čisto stanovskih vprašanj tudi o splošnih problemih in potrebah našega osnovno-šolskega pouka. Pripravljeni so številni referati, ki globoko posegajo v problem naše prosvete.

Š a h

M. K.:

Šahovski turnir za jugoslov. nacionalno prvenstvo

V sredo, dne 14. avgusta je bilo odigrano IX. kolo. Prineslo ni prav nikakega presenečenja, kajti doseženi rezultati povsem odgovarjajo moči igralcev. V A skupini je Gabrovšek prisilil Grenčarskega h kapitulaciji, a Preinfalk Careva. Branko Savić je kot beli izgubil proti ing. Preku, Šiška pa je z Milanom Vidmarjem ml. igral neodločeno. Partija Nikolić-Hren je bila prekinjena, a Jonke je pavziral. V B-skupini je Savić Radomir zmagal nad Liculom, Berić nad Subarićem, a Vidmar Ciril nad Longerm, dočim sta Sikošek-Matvejev igrala svojo partijo neodločeno. Partija Marek-Sorli je bila prekinjena, a Herbatin je počival.

Stanje po IX. kolu: 1. Vidmar Milan 7 točk (iz 9 partij); 2. Sikošek 6 točk (iz 8 partij); 3. Savić Radomir 5½ (1); 4. Matvejev in Preinfalk 5 (1); 5. Šiška 5; 6. ing. Prek in Gabrovšek 4½ (1); 7. Carey, Herbatin in Vidmar Ciril 4 (1); 8. Berić 4; 9. Sorli 3½ (1); 10. Nikolić in Longer 3 (1); 11. Jonke 2½; 12. Marek in Hren 2 (2); 13. Subarić 2 (1); 14. Savić Branko 2; 15. Grenčarski 1½ (1); Likul 1 (1).

Danes igrajo v 10. (predzadnjem) kolu naslednji pari: ing. Prek:Šiška, Carey:Savić Branko, Hren:Preinfalk, Grenčarski:Nikolić, Jonke:Gabrovšek — vsi v A-skupini ter Longer:Sikošek, Subarić:Vidmar Ciril, Sorli:Berić, Likul:Marek in Herbatin:Savić iz B-skupine. Milan Vidmar ml. in Matvejev pa počivata.

Plavalni dvoboi Jugoslavija : Italija

Ljubljana, 14. avgusta.

Danes ob pol 9. uri se je pričel dvoboj med reprezentancama Italije in Jugoslavije v kopališču Ilirije pred približno 1000 gledalci. Pred pričetkom tekmovalja je pozdravil goste delegat JPS dr. Milan Dular ter izročil v imenu predsednika JPS gostom pokal. Naše plavalce pa so izročile italijanskim jugoslovensko trobojnico. Za italijansko delegacijo se je zahvalil predsednik italijanskega plavalnega saveza g. Remetre.

Za tem so se pričele plavalne tekme. Prva točka 50 m prosto: 1. Ruzzier Grazia 33.1, 2. Lokar Bianca 33.4 (obe Italija), 3. Dragić Mara 35.4, 4. Šiška Ljubica 35.6. Stanje točk 7:3 za Italijo.

100 m prosto: 1. Wimmer Zlata 1.32.6 (nov jugoslovenski rekord), 2. Bier Greta 1.37.8 (obe Jugoslavija), 3. Prekop Hilda 1.38 (nov ital. rekord), 4. Štrukelj Silvia 1.40 (obe Italija). — Skupno stanje točk 10 : 10.

50 m prosto — rušenje rekorda izven dvoboj: 1. Vilfan Draško 26.8, boljše od jugoslov. rekorda, ki pa ne more biti priznan, ker je plaval brez trikotja, 2. Senjanović.

20 m prsno (izven dvoboj): izbirno za ljubljansko reprezentanco: 1. Cesar (Kamnik) 3.03.8, boljše od jugoslov. rekorda, 2. Rostohar 3.04.3, 3. Hribar.

Ko to poročamo dvoboj še traja.

Jubilej v Blaznikovi tiskarni 40letnica službovanja Franceta Mercuna

Stavei in lastniki tiskarn so se vendarle pobotali in v najlepši slogi proslavlja Blaznikova tiskarna jubilej g. Franceta Mercuna, ki je neprenehoma že 40 let v službi v tej tiskarni.

Jubilant zvestega dela je bil rojen v skromni bajti v Nadgorici pri Črnučah 1. 1877. V šolo je hodil v Črnučah, pasel krave in bil hlapec ter delavec na železnici, dokler se končno ni vdinjal pri Blazniku tisti dan po Velikem Smarnu 1. 1895. Po potresu je bila stara Blaznikova hiša še vsa zrahljana in podprta in že prvi dan so se opore podirle na Franceta, ki so držale nad strojem pretresene oboke. France se pa ni ustrašil, da bi nesreča morda pomenila kaj hudega in je krepko vrtel tiskarski stroj še leta in leta, da je bila z njim tedanja lastnica tiskarne Josipa Blaznika hči Albina nad vse zadovoljna. Enako zadovoljni so bili z vedno treznim in pametnim, obenem pa tudi vedno zanesljivim, zvestim in do skrajnosti pridnim uslužbencem tudi ostali lastniki. Prav rad ga je imel Albin in nečak, pokojni Josip Poklukar in za njim spet tudi njegov brat Anton. Po njegovi smrti je Franceta prevzela s hišo in tiskarno vred delniška družba J. Blaznika naslednikov, ki tudi tako spoštuje delo vzornega uslužbenca, da se je sama spomnila praznika njegovega zvestega službovanja.

Zares vester in delaven je bil France, ki ne pije in ne kadil, vseh 40 let, saj je bil v vseh 40 letih samo dve uri »plaval«. To je bilo pa na tisti pustni dan popoldne, ko je šel na dom svoje izvoljenke, da sta se zgovorila zaradi poroke. Pa mu je prva žena umrla in si je zaradi otrok moral poiskati še drugo, namreč sedanjo Franco, ki mu je seboj prinesla svojo prijazno hišo na Viču. Kar se otrok tiče, je tudi že vse v redu, saj je vedno vse žrtvoval za njihovo vzgojo in o prostem času zaradi njih žagal tudi drva po mestu, da so danes že vsi pri kruhu. Lojze je profesor v Kranju, France je strojni stavec pri Blazniku in Ciril je učitelj v Pečah. Že tudi poročena hčerka Cilka je v službi pri Bonacu, Pepca pa v Splitu. Ni čuda, da bo dobremu staremu očku ob tako imenitnem prazniku voščilo tudi pet vnukov.

Naša slika nam Franceta kaže pri stroju za rezanje papirja, ki mu stoji že 35 let, obenem pa opravlja delo tudi pri stroju za zgibanje in pri stroju za izdelovanje vreč. Kje je že tisti prvi nerodni stroj, saj ima sedaj novega in najmodernejšega, da se ni treba več pretegovati in gre delo kar samo od sebe od rok! Najbolj odgovorna njegova služba je bila pa, ko je še po vrhu kar trideset let upravljal tudi skladišče za papir. Težko je bilo to delo, a France je junak, saj mu je zrastle mase na roki kakor martinček, ko mu jo je zmečkal tiskarski stroj in mu potegnil mase z nje. Rane se nikjer več ne poznajo in tudi levo koleno je za silo, čeprav je bil zaradi njega 3 tedne v bolnici, ko ga je brenil stroj za rezanje papirja. Med vojno je moral seveda k vojakom, vendar se pa ni mešal v krvave razprtije in pobijanje, ker ima tako mehko srce.

Vprašali smo ga, kdaj je bilo najlepše in najboljšo. Prav nič ni premišljeval in se možgano odrezal: »Skozi je dobro in vedno sem zadovoljen!« To je prava beseda na svoje delo ponosnega delavca, ki ga hvalijo tudi lastniki, da je vester in pošten, priden in zanesljiv, ter mu obenem z nami vred žele, da bi bil vedno in mnogo let še bolj zadovoljen in dobre volje!

Gornia Radgona

Jubilejni koncert »Mura« V nedeljo je slavilo godbeno društvo »Mura« 10 letnico svojega obstoja. Jubilej je bil kar najodstojnejše proslavljen s tem, da so na jubilejnim koncertu sodelovale odlične godbene edinice, kakor sta mestni godbi iz Pluja in Ljutomer, in nič manj vredna mlada sokolska godba od Male Nedelje. Domače društvo »Mura« se seveda še ne more kosati z zgoraj navedenimi godbami kljub svojemu 10 letnemu obstoju. Toda opravičljivo je to dejstvo, ako se pomisli, da je bilo društvo v stalni krizi glede kapelnikov. Le poživljeno za društvo in ljubezni do glasbe samih članov-godbenikov je pripisati, da društvo v teh letih ni razpadlo. V zadnjem letu si je pa pridobilo agilenega kapelnika. Na koncertu so godbo zaigrale po tri izbrane komade. Najbolj so ugajali potpuriji slovenskih narodnih pesmi. Koncert je prenašala tudi ljubljanska radiopostaja.

Prijatelji in somišljeniki! Sklicujte se pri svojih nabavkah na ogle v našem listu!

Celje

■ **Opozorilo obrtnikom.** Zaradi obrne razstave, ki se nahaja v prostorih celjske mestne narodne šole, bo letos izjemoma vpisovanje vajencev v strokovno nadaljevalno šolo (obratno nadaljevalno) od 21. do 31. t. m. v upraviteljevi pisarni (I. nadstropje) od pol 19. do 20. ure. Službo daje je dolžan svojega učenca sam privedi v šolo, izpolniti prijavo za vpis in predložiti potrebne listine: 1. krstni (rojstni) list, 2. izpričevalo o poslednjem šolanju, 3. pogodbo o dnevu vstopa v delo in 4. zdravniško potrdilo o telesni sposobnosti. Šolsko leto 1935-36 se prične 1. septembra t. l. Zbor vajencev in vajenk ob 8. uri v telovadnici mestne šole. — Uprava strokovne nadaljevalne šole v Celju.

■ **Celjskemu obrtništvu!** Danes, četrtek, ob 9.30 se prične v mali dvorani Celjskega doma zbor osrednjega društva jugoslovanskih obrtnikov iz Ljubljane, katerega se udeležijo delegati iz vse države. Pozivamo obrtništvo, da se obnega zbora udeležijo korporativno.

■ **Ljubljanski obrtniki v Celju.** Jutri, v petek, pride iz Ljubljane v Celje Obrtniško društvo v Ljubljani. Obrtniki si bodo ogledali obrtno razstavo in obiskali Westenovo tovarno.

■ **Obrtna razstava.** Prijelano in čudovito presenečenje čaka vsakega obiskovalca danes, posebnost zvečer. Tuj umetnik pričara na veselje sami stari celjski grad. Kdor hoče videti skrivnostne podzemeljske hodnike in kleti, svetlo mu!

■ **Borba dela.** Dne 10. t. m. je bilo prijavljenih 244 brezposelnih, med temi 31 žensk. Ker so bili 31. m. m. 204 brezposelni (25 žensk), se vidi, da brezposelnost narašča. Delo dobijo: po 1 pleskar, lesostrugar in kosci, pa 3 deklet, 3 privatne kuharice, 1 natakarica in 1 soba-

■ **Jubilejni sestanek slov. maturantov državne gimnazije v Celju** iz let 1915 do 1920 in njihovih sošolcev, ki niso maturirali, bo dne 7. in 8. septembra v Celju. Vabljeni bodo tudi nekdanji profesorji. Pozdravni večer bo v soboto 7. septembra. Sestanek ob 20. v hotelu »Evropa«. Tam se določi spored za prihodnji. Prijave tovarišev sprejema najkasneje do 1. septembra urednik Rado Pečnik v Celju.

■ **Podjeten človek** je Juro Novak iz Gjurkova v Medmuriu. Vlomil je v pisarno opekarne Unger-Ullmann na Ložnici pri Zalcu ter je ukradel štampiljko tiskarice in 143 dinarjev denarja. S štampiljko je ponaredil bone, s katerimi plačuje tiskarica delavcem del meze, ter je pri raznih trgovcih v Gaberju dobil zanje za 450 dinarjev blaga, na Zg. Hudinji pa za 350 dinarjev, dočim se mu v Celju ni nič posrečilo. Juro je pobegnil.

Ptuj

■ **Zopet požar.** V petek ob polnoči je izbruhnil požar v vinčariji Trunka Janeza v Tuškem vrhu, v kateri je stanoval vinčar Vodušek Franc. Ogenj jo je do tal uničil. Lastnik trpi nad 10.000 dinarjev škode. Požar je nastal v lesenem dimniku, kjer je moralo tleti že nekaj dni.

■ **Predavanje o sadjarstvu.** Sadjarska podružnica na Vurberku je priredila v nedeljo v dvorani Društvenega doma predavanje o sadjarstvu, katerega so se udeležili mnogostevilni sadjarji iz tamkajšnjega okoliša. Govoril je sreski kmetijski referent iz Ptujja g. Zorčič Stanko. Opozarjal je, naj ne obirajo pregodaj sadja in naj mu pri sortiranju posvečajo vso pažnjo. Pri prodaji sadja naj se ogibajo prekupčevalcev. Prodajajo naj ga naravnost izvoznikom ali pa zadrugam.

■ **Razsiranje obline.** Banska uprava si je osvojila sklep tak, občinskega sveta, da se Ptuj priključi del brežice občine od Studenčnice, tako da bo tovarna »Petovija« spadala pod Ptuj. Od občine Grajena se izloči Vičava ter Rabeljica vas z Ljudskim vrtom. Predlog je bil predložen v obdobju notranjemu ministrstvu.

■ **Smrtna kosa.** Zaradi zavratne jetike je umrl v soboto v lukajšnji bolnišnici komaj 16 letni Soročinko Boris, sin ruskega emigranta iz Kragujevca. Iskal je zdravje v sanatoriju Ruskega Rdečega križa na Vurberku, kjer mu pa niso mogli rešiti življenja. Naj mu bo zemlja lahka!

■ **Proračun mestne občine.** V prostorih mestnega knjigovodstva je razgrnjen davkoplačevalcem na vpogled od 18. t. m. med uradnimi urami proračun za upravno leto 1934.

Trbovlje

■ **Smrtna kosa.** Umrla je ga. Marija Puškarjeva, vdova po brivskem mojstru. Po nenadni, tragični smrti njenega moža v januarju tekočega leta, je začela gospa Puškarjeva vidno hirati. Hudemu udarcu se je priključila jetika, kateri je simpatična gospa v ponedeljek podlegla. Zapuščica sinu edincu 16 letnega Slavka, ki je v dobrem pol letu postal sirota.

■ **Koncert Delavske godbe** bo danes ob 4. uri pop. na dvorišču Delavskega doma.

■ **Velika sportna prireditve.** SK Trbovlje priredi v soboto 17. in v nedeljo 18. t. m. veliko sportno tekmovanje. V soboto na društvenem igrišču lahko atletske tekme (skoki v daljino in višino, troskok; meti krogle, diska in kopja, teki na 100, 400 in 1500 m ter balkanska stafeta) ob 17. uri. V nedeljo dopoldne ob 9. uri v občinskem bazenu plavalne tekme, skoki in waterpolo. Dopoldne ob 14. na klubovem igrišču tri nogometne tekme. Prijave za tekme sprejema g. Ivo Berger ml. do sobote opoldne. Prijave se sprejemajo tudi še pol ure pred tekmami, a proti dvojni prijavnini. Ker je SK Trbovlje povabil k sodelovanju vse sportne klube v Zasavju, bo gotovo ta prireditve ena največjih v tej sezoni.

■ **Zdravniški pregled.** Občina poziva vse, ki se bavijo s pridelovanjem živil in pijač za ljudsko hrano in njih strožno osobe ter prodajalce živil in njih strožno osobe, da se dajo najkasneje do 20. t. m. zdravniško pregledati pri obč. zdravniku.

Šola se začenja!

Nabavite za svojo deco
trpežne obleke!

TIVAR OBLEKE

za vsako deco!

Sorško polje se pripravlja

na proslavo stoletnice rojstva velikega Slovenca, glasnika
južnoslovanske misli, pevca s Sorškega polja S. Jenka

Vse Sorško polje nestrno pričakuje velike proslave, ki bo 18. t. m. na Podreči, rojstni vasi Simona Jenka. Zanimanje za veliki praznik stopnjema narašča iz dneva v dan; domačini se s ponosno pomenkujejo. Okoličani sodelujejo

s pevskim zbori, pomagajo pri velikih pripravah in dajejo odobro na razpolago stvari, ki so potrebne za tako veliko prireditev.

Najvišja kulturna institucija — univerza je blagovila sprejeti pokroviteljstvo nad Jenkov proslavo. Za svojega zastopnika na proslavi je

delegirala univerzitetnega profesorja dr. Rajka Nachtigala. K proslavi so vabljeni tudi zagrebška in beograjska univerza, Hrvatska in Srbska Matica, Češka Matica in dve slovaški.

Radio Ljubljana bo oddajal program proslave, tako, da se bo ta dan po vsej državi razlegala Jenkova pesem, ki jo bodo peli pevski zbori s Sorškega polja. Za to priliko je na novo komponiranih osem Jenkovih pesmi, ki so jih komponirali najodličnejši slovenski skladatelji. Kljub velikemu delu so se pevski zbori s posebno vneto zavzeli za ta slavnostni koncert, ki ga bo izvajalo nad 200 pevcev in pev. — Banovinska elektrarna je dala na razpolago vse, kar je potrebno za napeljevanje elektrike z ene strani Save. Doslej Jenkov rojstni kraj še ni imel električne luči. Prvič bo zasvetila na večer Jenkove proslave.

Po maši, ki jo bobral ob 9. uri prof. Jakob Šolar na Podreči, bo pred spomenikom otvoren in komemoracija, pri kateri bo sodeloval domač pevski zbor in mladinski zbor Solarjev. Solariji bodo prinesli pred spomenik šopke rož, nabranih na Sorškem polju. Venec mu bodo položili domačini na spomenik, na grob in na Lovrenčkovo hišo v Prašah, kjer je Jenko prebil svoja mlada leta.

Ob pol enih bo na kolodvoru v Medvodah sprejem gostov, ki bodo dospeli iz Ljubljane in z Gorenjskega. Sprejeli jih bodo domačini z godbo in jih na to v slavnostnem sprejedu odpeljali na okrašenih kmečkih vozovih na Podrečo, ki je oddaljena 3 km od postaje. Priporočamo, da udeleženci pridejo na slavnost v narodnih nošah.

Kdor želi kosila, naj sporoči z dopisnico na pripravljani odbor v Mavčičah.

Za proslavo je prometno ministrstvo dovolilo polovično vozino na vseh vlakih kraljevine Jugoslavije. Velja od 15. do 21. avgusta za vse razrede razen na ekspresnih vlakih. Udeleženci kupijo na vstopni postaji legitimacijo, in celo karto, ki velja tudi za povratek, ako imajo na legitimaciji pečat s proslavo.

Blagoslovitev doma gasilcev

na Mokrem polju pri Št. Jerneju pod pokroviteljstvom
poslanca dr. Režeka

Zivahna gasilna četa v Mokrem polju si je s prostovoljnimi prispevki in delom svojih članov in občanov postavila ličen gasilni dom, katerega so blagoslovili preteklo nedeljo. Posestniki Guštin Franc, Penca Jože in Dobravec Karel so tvorili nekaj akcijski odbor, z nasveti in delom pa jim je stal ob strani vsestransko delavni sol. upravitelj iz Orehovice Prusnik T., in v kratkem času je bil z razmeroma malimi stroški dom pod streho.

V nedeljo pa so se na Mokropolje zgrnile sosednje gasilne čete pod vodstvom župnega načelnika g. K. Jevška iz Novega mesta, sodelovala pa je tudi šentjernejska godba. Za pokrovitelja slavnosti je bil naprošen naš poslanec in podpreds. nar. skupšč. dr. Režek. Pri prihodu je pokrovitelj pozdravil četo gasilcev na konjih, pri vstopu v vas pa ga je pri slavlolu pozdravil načelnik domače čete, potem načelnik brusniških gasilcev in župan Krevs, neka deklica pa mu je s prigodno deklamacijo izročila sopek cvetlic, nakar se je razvil lep sprejod s konjenico na čelu do gasilnega doma, vsega okrašenega z venc in zastavami, med katerimi je visela slika našega

mladega kralja. Blagoslovitev je izvršil šentjernejski župnik duh. svet. Lesjak Anton, ki je v svojem nagovoru bodril k nadaljnjemu delu po besedah pisma: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Zatem je nar. poslanec g. dr. Režek čestital četi k zgraditvi doma, opozarjal na pomembnost gasilskih društev v gospodarskem življenju naroda, nakar je župni načelnik Jevšek v imenu župe čestital in končal svoje besede z vzklikom Nj. Vel. kralju Petru I. Po odsvirvanju državne himne je govorila še cela vrsta zastopnikov okoliških društev in čet, vsem pa se je zahvalil domačin Fr. Guštin, nakar je sledil defilé konjenice in čet pred pokroviteljem, župnim načelnikom in gosti.

Zatem se je razvila živahna zabava, ki jo je posetila tudi graščakinja ga. Rudeževa iz Gracarjevega turna in šele z mrakom so se razhajale številne množice domačega prebivalstva in gostov. Mladi četi naše tople čestitke z željo, da dom kmalu napolnijo tudi s potrebnim orodjem, ki bo dalo šele domu pomen in četi možnost, da pomaga, kadar nesreča bližnjega prizadene.

Naša vas

Medvode

Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet priredi na praznik 15. avgusta t. l. celodnevni izlet v Bohinj, ogled bohinjskih zanimivosti (mlekarn, sadjarstva) ter izlet k slapu Savice.

Krško. Krški Pododbor Zveze kmetijskih fantov in deklet za krško okrožje sklicuje svoj 2. redni občni zbor na praznik 15. avgusta t. l. Občni zbor bo v Krški vasi. Za delegate udeležba obvezna. Vabljeni tudi vsa ostala kmečka mladina.

Draga pri Stični. V četrtek 15. t. m. se vrši ob 4. uri pop. v Dragi pri g. Jakošu širši sestanek kmetijske mladine iz Ivančne gorice, Drage, Stične in okolice. Namen sestanka je udržitve kmetisko-mladinskega gibanja in ustanovitve večjih društev v bližnji okolici.

Moste pri Komendi. Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet priredi na praznik 15. avgusta popoldne, veliko kmetijsko kolesarsko dirko. Zavedna kmetijska mladina, udeleži se te svoje

prireditve v čim večjem številu in pokaži svojo organizacijsko disciplino!

Sv. Jurij ob juž. železnici. Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet, je priredilo v nedeljo 21. julija t. l. pri Majerju na Selah tekmo žanjic. Kot vedno, so nas tudi letos posetili številni zastopniki sosednjih tovariških društev, kakor tudi je bila polnoštevila udeležba ostalega občinstva od blizu in daleč. — Ko je kmalu po 3. uri s pozdravnim govorom otvoril zborovanje preds. tov. Merslavič, je spregovoril delegat celj. Pododbora tov. Stante, ki je v svojem govoru orisal namen naših organizacij in prireditev, čemur so navzočini sledili z zanimanjem in razumevanjem. Takoj za tem se je formirala pestra povorka in krenila na nekoliko oddaljeno tekmovališče, kjer je nastopilo 10 žanjic-tekmovalk. Tekmi je sledilo številno občinstvo z velikim zanimanjem. Na to se je razvila neprilipena kmečka veselica, kjer je tov. Merslavič razglasil rezultat tekme oz. ocejnjanja ter razdelil nagrade, in sicer: I. Grom Lojzka, II. Pasarič Ivanka, III. Romih Minka, itd. Pri poteku cele prireditve je bilo opaziti zavednost, vestnost in marljivost članstva, ka-

kor tudi iz naklonjenosti ljudstva napram naši organizaciji se da sklepati, da nam je uspešen razvoj zagotovljen. Cela prireditve je potekla v splošno zadovoljstvo, tako v moralnem kakor v materialnem pogledu. In delati bomo naprej!

Junaška smrt Draga Bežana

V Divuljah pri Splitu je v petek 9. avgusta prišlo do težke nesreče, katere žrtev je postal poročnik fregate 25-letni Drago Bežan. Čudno naključje je hotelo, da sta pilot in mehanik odnesla zdravo kožo, ker sta še pravočasno odletela iz letala, med tem ko je bil Drago Bežan privezan k sedelu in je bila zanj rešitev izključena. Takoj po nesreči je prišla pomoč, ki je rešila pilota in mehanika, med tem ko so Bežana štiri dni zamaž iskali z letali po kaštelanskem zalivu in so četrty dan po tragični nesreči šele ribiči našli njegovo truplo na kraju, kjer se je pripetila nesreča.

Ponesrečeni poročnik Drago Bežan je sin železniškega uradnika v pokloju Josipa Bežana iz Ljutomerja, ki ga je izguba edinega sina toliko prizadela, ker je vse svoje življenje živel samo

zanj. Smrtno ponesrečeni Drago je napravil gimnazijo in je maturiral na poljanski gimnaziji v Ljubljani leta 1928., nakar je šel v pomorsko akademijo, katero je dovršil z odličnim uspehom. Zaradi svoje priidnosti in bistre glave je naglo napredoval. Leta 1931. je postal poročnik korvete, leta 1934. pa že poročnik fregate. V življenju ga je čakala še lepa bodočnost in je nesreča, ki je zadela njega in njegove, zato še toliko bolj bridka. Oče je na brzojavko hitel v Split in v Divulje, našel pa je sina samo še mrtvega in ni mogel zlepa verjeti kruti resnici. Truplo tragično preminulega mladeniča bodo najbrže jutri prepeljali iz Splita v Ljubljano, kjer bo s kolodvorja pogreb z vsemi vojaškimi častmi na pokopališče k Sv. Križu. Sorodnikom in znancem izrekamo naše iskreno sožalje.

VZORCI ZASTONJ

SRAJCE
kupite dobro in poceni samo direktno v tovarni

Stermeki
Celje-2

CEMIK ZASTONJ

Razvitje prapora gasilske čete pri Sv. Benediku v Slov. gorah

Gasilska četa pri Sv. Benediku v Slov. gor. je v nedeljo razvila in krstila svoj prapor. Slavnosti se je udeležilo zelo mnogo občinstva od blizu in daleč. Slovesnost so se udeležili tudi sreski načelnik sreza Maribor I. br. g. dr. Senekovič, zastopnika Gasilske zajednice načelnik pljuške župe g. Muzek Ludvik ter načelnik mariborske gasilske župe g. Krajnc in gasilski četi iz Sv. Ane in Sv. Trojice v Slov. gorah.

Zastopnike, kakor navzoče je prisrčno pozdravil pred Gasilskim domom načelnik čete g. Zor Vinko ter opisal razvoj, delo in napredek čete. Lep nagovor na gasilce so imeli tudi g. sreski načelnik dr. Senekovič ter načelnika gasilske župe gosp. Muzek in Krajnc, s katerim so jih bodrili, naj s svojim nesebičnim in požrtvovalnim delom še nadalje služijo v prid bližnjega.

Blagoslovitev prapora je izvršil dekan gosp. Gomiljšek, kumica pa je bila gospa Ješovnik iz Studencev pri Mariboru.

Radio

Četrtek 15. avgusta

Ljubljana: 7.30 Racionalna uporaba sadja (Vrsk K.), 8.00 čas, poročila, 8.15 Ave (koncert religiozne glasbe, radijski orkester in plošče), 9.45 versko predavanje (p. dr. Roman Tominec), 10.00 prenos cerkvene glasbe iz stolnice, 11.00 Berači, zvočna slika, 12.00 radijski orkester, 16.00 Havajske sanje (plošče), 16.15 Ženska ura »Vljdnost pri nas (Hočvar-Megličeva), 16.30 narodne pesmi na ploščah, 19.30 nacionalna ura, 20.00 prenos iz Beograda, 22.00 čas, vreme, spored, poročila, obvestila, 22.30 za zabavo in za ples (prenos iz Nebotičnika), 23.00 mešan narezek mrzlih plošč.

Nacionalna ura. Ob 19.30 predava general Danilo Kalafatič o temi: Spominimo se Cerkve bilke. Prenos iz Beograda.

Dnevni dogodki

× **Automobilski turnej našega Autokluba v Bolgarsko.** Ljubljanska sekcija Automobilskega kluba kr. Jugoslavije sporoča: Bolgarski Automobilski klub je poslal našemu klubu prišerno povabilo, da napravi s svojim članstvom izlet v Bolgarsko. V svojem povabilu povdarja, da mu je do tega, da bi bil ta izlet izpopolnena manifestacija bratstva med obema narodoma. Jugoslovanski avtomobilisti ne bodo gosti samo Bolgarskega Autokluba, temveč vse Bolgarske. Uprava našega kluba je z radostjo sprejela ta bratski poziv ter odločila, da bo izlet v Bolgarsko sredi septembra t. l. Natančen datum bo objavljen kasneje. Prijave za udeležbo sprejemajo in vsa podrobna pojasnila dajejo Sekcije Automobilskega kluba kraljevine Jugoslavije (v Dravski banovini v Ljubljani in Mariboru). Pošljite prijave najkasneje do 28. avgusta t. l.

× **Izlet planincev v Dubrovnik** ob priliki Kongresa Saveza planinskih društev bo od 31. avgusta do 8. septembra t. l. Udeleženci se morajo prijaviti najkasneje do 22. t. m. v pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4, kjer dobijo tudi vsa podrobna pojasnila.

× **Iz uprave »Zborov«.** Obveščamo vsa pevsko društva in pevske zbornice, da je notni material Z. Prelovčeve nagrobnice »Zadnje slovo« popolnoma razprodan ter bo skladba v kratkem ponatisnjena.

Čenjenemu občinstvu vladno naznanjam, da sem preselil svojo delavnico na Aleksandrovo cesto št. 3 (Selenburgova ul. 7 dvorišče). Obenem se pripravim za vsa tapetniška dela, ki jih bom delal strokovno in po najnižjih dnevni cenah.

Josip Klobčaver

tapetnik in dekorater

LIUBLJANA, Aleksandrova c. 3

× Vse v Hubadovi zupi veljane pevske zbornice prosimo, da takoj nastudirajo Z. Prelovčovo »Zadnje slovo« (moški zbor) in F. Ferjančičovo »Tone sonce, tone...« (mešan zbor). Notni material so društva prejela od uprave.

× **Izletniški vlak.** V noči od 17. na 18. avgusta t. l. se bo 0.12 uri odpeljal iz Zagreba gl. kol., poseben izletniški vlak za Sušak, ki se bo s Sušaka vrnil dne 18. avgusta ob 20.40 uri ter bo došel v Zagreb gl. kol. dne 19. avgusta ob 2.30 uri. Natančnejše informacije glede voznega reda in formalnosti, tičečih se uporabe 50% onega popusta za vožnjo do priključne postaje morejo potniki dobiti pri potniških blagajnah železniških postaj.

× **Kmeto-mladinski tabor v Zalcu** priredi celjski pododbor Zveze kmet. fantov in deklet dne 8. septembra v Zalcu združen s tekmo koscev.

× **Oče devetih otrok ubit.** V Ljubljani v Kustošiji je neki Konrad Fras s kamenom ubil svojega soseda Luko Mariniča, 53 let starega očeta devetih nepreskrbljenih otrok. Soseda sta se prepirala zaradi otrok. Med preprirom je Fras zagnal velik kamen proti Mariniču in ga smrtno ranil na glavi. Ubijalec se je sam javil policiji.

× **Našička korupcijska afera.** V torek so sodniki v Osijeku zaslišali več uradnikov, ki so obtoženi, da so sprejemali nagrade od Našičke. Več obtoženi uradniki zanikajo, da bi take nagrade kdaj sprejeli. Ko so zasliševali obtoženega uradnika Stičoviča, je sodnik vprašal ravnatelja obrata Našičke v Dolnji Lendavi g. Fejto, kaj pomeni njegovo poročilo o izrednih izdatkih za člane komisij, ki so prevzemali blago od Našičke. Fejto je pojasnil, da so bili s tem mišljeni izdatki za uradnike, ki so naredili čez nedeljo izlete v Varaždin, Maribor ali Čakovec na račun

Našičke. Uradniki pa odločno zanikajo, da bi delali take izlete.

× **Split dobi posojilo v tujini.** Splitški občinski očetje premišlujejo, kako bi dobili večje posojilo v tujini, da bi plačali svoj dolg Državni hipotekarni banki, ki znaša 50 milijonov Din.

× **Lahkovernost ljudstva.** Kakor smo že poročali, je v nekem vodnjaku v Vrpolju zagledal neki kmet podobo Matere Božje. Odtlej romajo v to vrag trume katoličanov od vseh strani. Pred dnevi je priromalo tja nad 300 Dalmatincev, ki bi rad videli Mater Božjo. Ljudstvo se sklanja nad vodnjakom in moli ter meče vanj dinarje in tudi desetinarske kovance. Ko so prišli gasilci, da bi vodnjak izpraznili, jih je ljudstvo napadilo. Imeniten zaslužek pa imata dva gostilni, ki stojita v bližini tega vodnjaka.

× **Umorjen in oropan župnik.** Neznani morileci so pred dnevi umorili in oropal župnika Janka Vetrina v Bučici. Orožniki in zagrebški detektivi zamenjajo sledi za zločinec, ki so odnesli iz župniške blagajne okoli 50.000 Din.

Ljubljana

Dnevna pratika

Četrtek, 15. avgusta, Veliki Šmaren, pravošlavlji: 2. avgusta, Pr. m. a. St.

Dežurne lekarne:

Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Garts, Moste, Zaloška cesta 18.

Današnje prireditve:

Kopališče SK Hirijs: Ob 20. plavalni dvomatch Italija: Jugoslavija.

* **Razstavo angorskih kuncev in njih fine volne** odpre v nedeljo v prostorih Kmetijske družbe na Novem trgu 3 mlado društvo za rejo teh žlahtnih kuncev, da z njo pridobi čim več prijateljev teh živali. Prav zanimiva in poučna razstava teh krasnih živali, ki jih goji tudi naš mladi kralj Peter II. s svojima bratema, bo odprta od 8. do 17. brez vstopnine. Plačati jo ne bo treba tudi za predavanje o koristih reje teh kuncev, ki bo že ob 9. uri z lepimi megaskopičnimi slikami. Ob 10. je sestanek delegatov raznih društev za rejo malih živali, kjer bo ustanovljena tudi zveza teh društev, nato bo pa še skupen obed in prijateljski razgovor. Posebno pohvalno je pa pri tej razstavi, da je potovalna in si jo bodo po mnogih krajih brez stroškov lahko ogledali vsi, ki se zanimajo za rejo teh živali, ki zlasti malemu človeku obeta prav čeden postranski zaslužek.

Černe Ivan,

elektroinstalacija, Stari trg 24.

Telef. 23-96

lahko prišli Kino-Sloga med najboljša kino-gledališča v državi. Opremljen bo z najboljšo Philipsovo zvono aparaturo, kakor je še nismo slišali v naši državi in tudi ne v drugih sosednjih državah na balkanskem polotoku. Mesto bo s tem zopet nekaj pridobilo.

* **Kino-Dvor** preide v petek 16. t. m. v obrat Narodno železničarskega glasbenega društva »Sloga«. Radi popolne preureditve dvorane arhitektonsko kakor tudi akustično ostane Kino-Dvor, ki ga bo društvo vodilo kot »Kino Sloga« od 16. t. m. dalje za mesec dni zaprt. Po preureditvi bomo

* **Židovski artisti** v našem baru v Nebočičniku so izginili. Bar je zaprt. Ostala je le še godba v kavarni. Pet mladih talentiranih naših ljudi z ljubeznijo zabava občinstvo. Toliče pozornosti, kakor židovski

gostje s svojim »flancem«, menda ne vzbujajo, toda godi se jim krivica. To so naši Whitemani. Verdija in Rachmaninova igrajo, tema slede moderni slagerji, španski tango, duhoviti kakofonični foxi, in to z natančnostjo, ki dokazuje, da so s srem in dušo pri stvari. Saksofonist je mojster po svojem znanju. Marsikdaj seže poslu-

Kaj je vse novega v Mariboru

Mariborske Benetke in splavarji

Naš Pristan ali Benetke, tako pravijo levemu bregu našega mesta ob Dravi tik državnega mostu, je živa priča, da je vse minljivo. Le zgodovina govori, kaj vse je bil nekdanji Pristan, ko še ni bilo dobrih cest in železnic. Poleg državne ceste Dunaj-Trst, ki je vodila po sedanjih Aleksandrovi cesti in po Vetrinjski ulici ter čez stari, nizko nad Dravo ležeči leseni most, je bila Drava najvažnejša prometna žila. Ob Pristanu so bile gostilne in obrti, zlasti kovarska, ki je bila voznikom najbolj potrebna. Splavarji so imeli svojo, še sedaj obstoječo Splavarsko ulico. In kaj bi nam še vse lahko povedal Pristan s svojim sedanjim licem zatonel preteklosti!

Še stojijo mariborske Benetke, samo kot spomin. Edino splavarji, ki jim še vedno služijo kot pristajališče, obujajo ta spomin in vzbujajo radovednost domačinov in tujcev. Prav v teh mesecih, ko je njih sezona, pristane po šest do osem in še več splavov hkrati, namenjenih v Savsko ali Dunavsko banovino. Prvi in vodilni splav ima na koncu državno trobojnico. Tako preprosta je ta naša podravska eskadra in največjo pozornost vzbuja »kajuta«, kjer imajo splavarji slavnostno ložišče in pred njim na glini ognjišče, a vendar je tako prikupna in pestra. Splavarji odračunajo mestu predpisano voz-

šalco do srca. Bolj velemestne godbe ta kavarna doslej še ni imela. In tudi ne večje privlačnosti, vsaj za vse, ki na prvi pogled spoznajo kič židovskih produkcij. Tej kapeli, ki jo vodi resen kapelnik, lahko obe-tamo še lepo bodočnost, saj je sposobna, delavna, ambiciozna. Kavarna bi brez njih mnogo izgubila.

nino, se oddahnejo in si nabavijo vse potrebno za dolgo vožnjo do Osijeka, Zemuna ali Beograda, ki traja teden in tudi več dni, kakor je pač vreme in tok reke. Letos od pomladi do danes je pristalo v Benetkah okoli 350 splavov z 18 do 20 tisoč kubičnimi metri lesa. Je to večinoma les trdke Steiner iz Vukovara s podružnico v Slovenjgradcu in trdke »Jugoles« iz Celja. Splave formirajo pretežno v Dravogradu in Vuzenici, ki sta največji podravski tržišči. Nekaj splavov prihaja tudi iz Libelje.

Splavarenje je težak posel, ki zahteva trdnih mišic in opreznosti, zlasti v ozki strugi Drave med Pohorjem in Kobanskim, kjer so nevarne kletci, kjer splavi večkrat obliči in morajo splavarji les razložiti, da splav olajšajo. Še huje je, če se splav razveže ali celo razbije, pred vsem ob mostovih in vodnih mlinih.

Zaslužek splavarjev je skromen, saj zaslužijo dnevno le 26 dinarjev. Za povratek po železnici jim da trdka po 100 dinarjev. Imajo tudi svoje splavarsko društvo, kjer plačujejo mesečno po 10 dinarjev.

Kadar so splavarji židane volje, zapojejo. Imajo svoje pesmi, najprijetnejša pa je ona, ki prične: »Mi smo štirje bratje, vsi Golobičevi sinji, vsi smo flosarji. Sam Bog nam je to srečo dal, da flos nam je po vodi šau...«

△ **Starokatoliška cerkev.** V četrtek 15. t. m., na praznik Vnebovzelja Marijinega ne bo v Mariboru običajne službe božje zaradi cerkvene slovesnosti v Ljubljani. Prihodnja služba božja bo zopet v nedeljo 18. t. m. kot navadno ob 9. v mali dvorani Narodnega doma.

△ **Kino Union:** Od danes veliki zrakoplovni film »Sinovi neba«. Film sijajnih atrakcij v zračnih višavah.

△ **Grajski kino:** Danes nepozabna slavna igralka Hansi Niese v svojem zadnjem filmu »Mala trafikca«. Soigralci: najboljši komik Hans Moser in ljubljene žena Willy Fritsch.

△ **Planinski dom pri Sv. Treh Kraljih na Pohorju** bo slovesno odprt prihodnjo nedeljo, 18. avgusta. Na večer pred slavnostjo bo kres, v nedeljo pa ob 10. uri sv. maša, nato pa slovesna blagoslovitev doma, ki jo bo opravil knezoškof dr. Tomažič. Poleg planincev sodelujeta še planinska godba na pihala in pa pevsko društvo »Lipa« iz Slovenske Bistrice. — Potek slavnosti bo prenašala radio oddajna postaja Ljubljana.

Kopiram, razvijam, povečavam

vestno in strokovno

FOTO JAPELJ, MARIBOR

Gospodka ulica šte. 28

△ **Dve hudi nesreči.** Huda nesreča je doletela železnega organistovega sinčka Marjana Zajka iz Zg. Kungote. Ko se je nekaj igral okoli mlatilnega stroja, ga je stroj nenadoma zgrabil za levo roko in mu jo zmečkal. — 44letnega Petra Krleja pa je v noči nedko napadel iz sasede in mu s kolom polomil nekaj reber in mu prizadel občutne poškodbe na glavi. Oba ponesrečenca se zdravita v mariborski bolnišnici.

Velika razstava

naših prvovrstnih izdelkov v lastni trgovini.

TRGOVINA POHISTVA IN TAPETNIŠKIH IZDELKOV

E. Zelenka

MARIBOR, Ulica 10. oktobra, MARIBOR UGODNE CENE!

△ **Vlomilec v Ahtigovo gostilno pod ključem.** Zaradi nkega poročila v ponedeljski številki pod istim naslovom smo doznali, da je bil go-spod Josip Čeh res aretiran, da pa se je kmalu izkazalo, da je nedolžen in so ga tudi takoj nato izpustili. V toliko izpopolnjujemo našo vest, da se ne bi godila krivica.

△ **Vlomilec izročeni sodišču.** Danes dopoldne je bilo zasliševanje vlomilcev v Poševo in Knezarjevo trgovino končano. Njihovi zagovori so skladni. Filip Kropej in Brkupac trdita, da je Rihard Kropej nedolžen. Policija pa meni, da so bili vsi trije na vlomilskem delu in da skušata zagovarjati Riharda le zaradi njegovih številnih predkazni. Vlomilci so bili danes izročeni sodišču.

△ **Subotiski sportniki v Mariboru.** V soboto popoldne ne bo na teniških igriščih ISSK Maribora teniški dvoboj med Modro-belim SK iz Subotice in ISSK Mariborom.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

Prva slovenska zasebna enoletna trgovska šola, znani »Christofor zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15, vpisuje dnevno. Lastno najmodernejše novozidano šolsko poslopje. Najstarejša, najbolje obiskovana šola te vrste, zato šolnina najnižja. Skrb za službe. Zahtevajte brezplačna pojasnila, slikane prospekte.

DRUZABNIKA išče podjetje dobro vpeljano v okolici Ljubljane. Zelo donosno. Potrebno okrog Din 50.000. — Ponudbe pod »Sezija je tu«.

V **DOBRO** podjetje želi vstopiti izurjen knjigovodja raznih sistemov z večletno prakso, tudi takoj. Zahtevki zmerni. Cenj. ponudbe pod »Točnost« na oglasni odd. lista.

DOLGOROČNO posojilo do Din 8000. — išče marljiv obrtnik. Cenj. ponudbe z navedbo obresti pod »8000« na ogl. odd. lista.

URADNIKI! Prodaj dve enodružinski hiši v bližini mlitnice na Tyrševi cesti. 3 sobe z vse-mi pritliklinami, voda in elektrika v hiši, vrta ca. 400 kv. metrov. Istotam se prodaja parcela ca. 300 kv. m na Emonski cesti 25. S parcelo se prodaja tudi stavbni material, dobro ohranjen: ometa, vrata, parketi, stropniki, peči, opaka itd. Informacije: Speletič, Emonska cesta 25, od 12.—1. ure.

PRVO SPLOŠNO PREVOZNIŠTVO S TOVARNIMI AVTOMOBILI

DRAGA GUSTIN

LIUBLJANA: KAPITELSKA UL. 3

prevzame prevoze tudi za Italijo in obratno, za Sušak pa vsak torek ali sredo.

Za selitve specialni zaprt pohištveni avto! Državnim nameščencem in vpokojencem nudim plačilne ugodnosti.

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

Za jesensko in zimsko sezijo se Vam priporoča

Makso Nečimer

modni atelje za dame in gospode

Ljubljana, Strossmayerjeva 4 (pri Poljanski gimnaziji)

Cene času primerne!

Gospodinje

JULIJI POLAJNKO

ko pridete na trg oglasite se pri

kjer dobite najceneje klobuke, slamnike in pletenine

Ureditel dolgov

potom sodnih in izvensodnih poravnav.

Nasveti v konkurznih zadevah in vseh drugih trgovsko-obrtnih poslih. — Strokovne knjigovodske revizije, sestava in aprobacija bilane.

Preskrba kreditov, nasveti glede hranilnih vlog in plasiranje istih. — Vsi posli kmečkega načrta.

Edina koncesijonirana komercialna pisarna:

LOJZE ZAJC,

Ljubljana, Gledališka ulica 7. Telefon 38-18

Potom

ABC

Ljubljana

Medvedova cesta 8

Telefon 24-44

(poleg Gor. kolodvora)

kupite

in prodate

najugodnejše vse dobro ohranjene predmete kakor: kolesa, šivalne stroje, vsakovrstno pohištvo, dragoceno in umetniško, trgovski in drugi inventar, športne, tehnične predmete i. t. d.

Posredujem denar

na hranilne knjižice

vseh denarnih zavodov

RUDOLF ZORE, LIUBLJANA

Gledališka 12, Telef. 38-10

Za pismen odgovor priložite 3 Din v znakah

SKRBI

Dobro znan raziskovalec na polju astroloških ved Vam poda napoved

VAŠE BODOČNOSTI

On Vam razen važnih dogodkov iz Vaše preteklosti ugaša tudi Vaše odnosa do ljubezni, zakona, poklica, lotrije itd. Njegov svet Vam prinese zaželjeni uspeh v življenju.

Zahvalna pisma, ki jih prejema vsak dan od vseh, dokazujejo izredno zanesljivost njegovih napovedi. Navajamo nekatere izmed neštetičnih zahvalnic: Gospa Irma Schwarz iz Ljubljane se najsrčneje zahvaljuje, ker je v največjih denarnih stiskah poslušala njegov svet, igrala v razredni lotriji in zadela 150.000 Din. — Gospod P. N. Beneš iz Prage piše: »Dovolite, da se Vam s temi besedami zahvalim za veliko uslugo, katero ste mi storili z Vašo napovedjo. Vse je resnica, samo škoda, da nisem takoj zvedel za Vas, tako bi se bil lahko obvaroval vseh življenj. razočaranj in neprilik.«

Pošljite tudi Vi še danes svoj rokopis in rojstni datum ter Din 30.— kot honorar za Vašo psihoanalizo in horoskop na točni in stalni naslov:

GRAFOLOSKI BUREAU — CELJE

POŠTNI PREDAL 106

Anton Škrbec:

Pred dvajsetimi leti...

Meseca junija na dan Sv. Petra in Pavla nas je spet vzdramilo močno grmenje. Vse mesto je bilo pod močnim topovskim ognjem, prav tako predmestje, hrib Gabrijel in Sv. Gora, na kateri sa granate porušile romarsko cerkev, od katere ni ostalo drugega kot kup razvalin.

Boji so spet ponehali, vendar je bil ta mir sumljiv, kajti za vse mtem so se skrivale nove priprave za nov, še silnejši napad. Nismo se varali. Italijani so zbirali nove sveže moči in jih vozili skupaj tako-rekoč od povsod. Bili so tu celo črnici iz Afrike. Tako so se pripravljali na glavni napad, ki naj bi bil odločilen.

Dne 31. julija so v resnici začeli ofenzivo s tako neverjetno silo, da tega ni mogoče popisati. Tu je »človeštvo« pokazalo svoje zmožnosti. Zgodilo se je kot je Gregorčič slutil v svoji pesmi: da je tekla tedaj krvava Soča.

Dne 6. avgusta 1916. so se Avstrijci morali umakniti v zaledje, Gorico pa pustiti sovražniku. Dne 6. avgusta ob 11. uri so Italijani zasedli Gorico in ostali v njej do 27. oktobra 1917., ko so jo zapustili ob 4 uri zjutraj.

Tedaj sem tudi jaz šel iz Gorice iz svojega skrišališča v šolski ulici in krenil v begunsko taborišče na Štajerskem v Wagno pri Lipnici. Tu je bilo 24.000 beguncev, največ Italijanov, Furlanov, Istrijanov,

Polinežev in to večina italijanske narodnosti. Slovencev je bilo v Wagni kakih 1.600.

Wagna je mala štajerska vas s kakimi 400 prebivalci. Pred vojno je bila skoraj čisto neznana, tako da brez priimka »bei Leibnitz« skoraj nihče ne bi vedel, kje leži. Toda v vojni je tu nenadoma vzraslo veliko begunsko taborišče. Begunci so prihajali od vsepovsod, taborišče se je zmerom bolj večalo in po tem je Wagna postajala znana daleč naokrog.

Ko so delavci pripravljali temelj barakam, so izkopali neverjetno mnogo starin, ki so pričale, da je stalo tu nekdanje znamenito mesto Slavia-Silva, katero se je baje pogreznilo. Rimljani so prvič zavzeli to mesto 16. l. pr. Kr. z deželno Norik, h kateri je pripadala okolica Lipnice, Celeia Claudia (Celje) kakor tudi Poetovium (Ptuj) i. dr. Sto let pozneje se je tu ustanovila Flavia Silva. Izkopanine pričajo, da so bili tu Ilirci, za njimi pa so prišli v te kraje Kelti. Tu so Rimljani pozneje ustanovili imenovano mesto, ki se je po dinastiji Flavijev imenovalo Flavia-Silva. Torej v ta kraj so pribežali begunci iskat zavetja, zmučeni in prestrašeni od večnega preganjanja, ko jih je vojna preganjala iz kraja v kraj.

Na lipensko postajo sem se pripeljal zmučen telesno in duševno. V tako kratkem času je človek preživel toliko strahot, kot v mirnem času celo življenje ne. Slovo od doma, neznani usodi naproti, vse to napolni srce z bridkostjo. Res, da zdaj ni bilo več slišati grmenja topov, pokanja granat in ropota zrakoplovov, toda zdaj je vplivala ta tišina in mir toliko bolj mučno. Nastopila je reakcija, da bi najrajši zaspal kar na pragu tega taborišča. Taborišče je obsegalo 120 barak, v vsaki pa je bivalo po 150 ljudi. Bilo je tudi nekaj »inteligentnih« barak, namenjenih

uradništvu. Tu je imela stranka kuhinjo in sobo. Taborišče je bilo polno še drugih barak in poslopij. Vseh poslopij z begunskimi barakami je bilo 305. Tu so bili uradi, kuhinje, pekarije, velika skladišča za živež, za obleko, perilo in obutev, vsakovrstne delavnice, javne pralnice, kopališča, bolnišnice, ambulancije, lekarne, mlekarne, gospodarska poslopja, klavnica, mesnica, pošta in dva gasilska doma s štirimi opazovalnimi stolpiči. V bližini cerkve je bilo 13 prodajaln, v katerih si mogel dobiti, kar si pozelel. Površina taborišča je merila 225 ha; bilo je vse z žico ograjeno. Taborišče je imelo tudi svoje ulice, kakor Furlanska, Istrska, Wagniška, Cerkvena itd. V taborišču je bilo polno delavnic. Bili so tu krojači, čevljarji, mizarji, kovači, sedlarji, tapetniki, kolarji, kleparji, zidarji, steklarji itd.

Največja delavnica je bila šivalna šola s 400 stroji. Tu je bilo zaposlenih 400 delavk in 150 učenk. Dnevni čas je oddajala piščalka parnega kopališča. Taborišče je imelo 18 bolnišnic s 1150 bolniškimi posteljami, 18 zdravnikov in 5 zdravnic. Šef zdravnik je bil vojak, dr. Bernard Kappellner. Bilo je 21 velikih kuhinj, ki je vsaka od njih kuhala za povprečno 800 ljudi. Kruha se je speklo dnevno 9.000 kg, vode porabilo 1.500 hl. V taborišču je bilo 1.500 šoloobveznih otrok. Dekliška ljudska in meščanska šola sta imeli 2000 učenk. Bilo je 25 učiteljskih moči, razredov je bilo 24. Ljudska šola je imela 2.000 učencev, 24 razredov in 24 učiteljskih moči. Šolska mladina je dobivala dopoldan in popoldan južino, tako da je bilo mesečno razdeljenih 105.000 porcij, za katere se je zraven mleka in kave porabilo še od 700—800 kg jabolčne konzerve in 2.400 hlebov kruha.

Gospodarstvo

Letošnja svetovna žetev

Izvozni prebitek v Kanadi in Rusiji

Po poročilih mednarodnega kmetijskega urada v Rimu bo letošnja svetovna žetev dokaj izdatnejša od lanske. Zlasti velja to v Evropi za Nemčijo in Poljsko, kjer bo letošnja žetev pšenice precej presežala lanskega. Tudi severne evropske države pričakujejo dobro letino. V ostalih evropskih državah, predvsem v pasu srednjega zapada, obeta žetev srednje in enakomerno. Na splošno kaže letošnja evropska žetev boljše od lanske ter se ceni na približno 440 milijonov stotov pšenice. Nekoliko šibkejša 440 milijonov obeta žetev ječmena, tako v Španiji in na Rumunskem, kjer je suša precej uplivala na dober razvoj posevkov. V ostalih evropskih državah, ki pridelujejo ječmen v večjem obsegu, je pričakovati izdatno žetev, tako da bo v celoti letošnja evropska žetev ječmena celo presežala lanko. Pravtako so izgledi žetve ovsja najboljši.

Poročila o splošni žetvi v sovjetski Rusiji napovedujejo zelo dobro žetev. V Rusiji so bile nemreč vremenske prilike v juniju in juliju zelo ugodne, zlasti v južnih predelih, kjer obilno vlada tropeska suša, ki znatno upliva na ugoden razvoj in rast žitaric. Z ozirom na do-

bro žetev je treba pričakovati, da bo skušala Rusija svoj presežek plasirati na svetovnem tržišču za trgovsko obdobje 1935—36 v precejšnji meri. Prve pošiljke so se sicer že pojavile na trgu, toda za zmerno ceno, tako da o dumpingu ni mogoče govoriti.

V primeri z žetvami 1929 do 1933 izkazuje letošnja žetev Severne Amerike le malenkosten padec, kar gre predvsem na račun dejstva, da je prišel dež nekoliko prepozno ter je suša zlasti na zapadnih prerijah prizadela posevkom precej škodo. Kljub temu je treba pričakovati zlasti iz Kanade precejšen izvozni presežek pšenice, dotim bo iz USA manjši.

Večina azijskih držav računa z žetvijo, ki bo za malenkost slabša od lanske. Na Kitajskem in v Turčiji je namreč suša znatno zmanjšala prej zelo dobre izgleda. Ista nepravilna je doletela tudi Egipt in vso Afriko. Najtežje pa so suhe vremenske prilike prizadele žetev v Avstraliji in Argentini, kjer bo žetev znatno manjša od lanske, zlasti še, ker so bile površine posevkov napram lanskim precej zmanjšane.

Za enoten tabor dolžnikov

Od pripravljalnega odbora Društva dolžnikov smo prejeli: V bližnji bodočnosti se bodo reševala vsa vprašanja, ki so v zvezi z ureditvijo dolgov na splošno, vprašanja denarnih zavodov itd. Konzultirale se bodo v zvezi s tem tudi strokovne in gospodarske organizacije. Ureditev tega vprašanja, ki je za veliko večino izmed nas dolžnikov življenjsko vprašanje, se ne sme izvršiti mimo nas ali brez nas. Katastrofalni padec vseh cen, predvsem pa cen kmetijskih pridelkov v zadnjih letih, to je ogromni in nepriznani porast notranje kupne moči dinarja, je povzročil vse današnje zlo. Poljedelski pridelki, živina in nepremičnine, predvsem na deželi, ki predstavljajo naše glavno premoženje in tvorijo podlago za kredit, ki smo ga najeli, so padli tudi za preko 80% svoje vrednosti. Kredite smo najeli za razširjenje svojih obratov, za nakup strojev in orodja, za investicije, za popravila, za novogradnje stanovanjskih in gospodarskih poslopij itd., torej v gospodarske svrhe, za povečanje možnosti dela, ne pa za zaplavljanje ali zabavo. Denar je merilo vseh dobrin. Zato smo se vsi na to zanesli, da bo država skrbno pazila na to, da ostanje vrednost, t. j. kupna moč dinarja vedno stabilna in nespremenjena, ker samo stalna vrednost denarja omogoča zdrav gospodarski razvoj. Nihče izmed nas ni mogel predvidevati, da bo notranja kupna moč dinarja tako narasla in nihče izmed nas tega ni zakrivil. Zato smo popolnoma brez svoje krivde zašli v sedanji položaj.

Plačevati moramo že itak visoke obresti, ki niso več v skladu z našimi dohodki, poleg tega pa se je še vrednost dolga, računana v blagu ogromno povečala. Mnogi izmed nas, ki so bili visoko aktivni, so postali na ta način brez svoje krivde, kljub

vzledni marljivosti in skromnosti v kratkem času globoko pasivni. Ogromno so prizadeti tudi oni, ki so zidali s posojilom nove hiše v letih visokih cen v naših mestih in trgih. Ako so to bili manjši ljudje, delavci, uradniki, mali obrtniki itd., ki so že pri zidanju izrabili do skrajnosti svojo kreditno sposobnost, zgrajeno na tedanjih višjih dohodkih, je evidentno, da se nahajajo danes brez svoje krivde v naravnost nevzdržnem položaju.

Dolžniki, poseziimo aktivno v razvoj dogodkov. Prepričati moramo odločilne faktorje, da z enostavnim podaljšanjem moratorija problem še ni rešen. S tem se neurejenost razmer samo podaljšuje, ne pa odpravi. To se še dovolj dolgo prakticira. Problem se mora že enkrat v celoti rešiti in sicer korenito. Primerov za to imamo dovolj iz drugih držav, ki so stale pred istim problemom kakor danes mi. N. pr. Amerika in Anglija na eni strani, Bolgarija in Rumunija na drugi. In tudi vemo, kako se je ena in druga rešitev v praksi obnesla. Zato je odločitev za nas mnogo lažja, kakor pa je bila za one, ki so se morali odločiti brez izkušenj pri drugih.

Namera snujočega se društva dolžnikov je, da zbere ves v poštev prihajajoči material in da združi vse dolžnike v močno organizacijo, ki bo ščitila naše interese in skušala pomagati vladi pri reševanju teh težkih vprašanj. Tudi drugi interesi v teh vprašanjih se organizirajo in v eminentnem interesu nas vseh je, da storimo isto, da se ne bo reševalo teh vprašanj, na katerih smo mi najbolj zainteresirani, brez nas ali celo proti nam. V interesu vsakega dolžnika je, da se čimprej javi v novo društvo. Vsa pojasnila daje tajništvo Ljubljana, Škrabčeva ulica št. 9, telefon 24-55.

296133, Berlin 175348—176736, Bruselj 73454—73960, Curih 142422—143129, Newyork 431538—435170, Pariz 28850—28994, Praga 18076—18186, Trst 35717—36026.

VREDNOSTNI PAPIRI

Zagreb, 14. avgusta. 7% inv. pos. 8050—82, Vojna škoda 37250—374, 370, 373, za avgust, september, oktober 372 denar, 7% Bler. 7075—72, 8% Bler. 79—80½, 7% posojilo hipot. banke 75 denar, Agrarna priv. banka 234—235, 234, Dunaj-Zagreb 835—845, 840, Dunaj-Beo-

grad 3315—3385, 3350, Grčija-Zagreb 945—835, Grčija-Beograd 33½, Priv. klir, Lon.-Zagr. 23320—23480, 234, Sečerana Osijek 120 blago, Trboveljska 90—100, Izis 40 blago.

BLAGOVNO TRZIŠČE

Novi Sad, 14. avgusta. — Oves bač., srem-ski, slav. novi 96—98, ban. novi 108—110. — Rž bač. in srem-ska 64 kg nova 10050—110. — Ječmen bač. in srem-ski 87—88, ban. 83—84. — Otrubi bač., srem. in ban., juta vreče 84—86, juta vreče lažja 87—89. — Ostalo neizpremenjeno. Promet srednji. Tendence čvrsta.

Chicago, 14. avgusta. — Pšenica za maj 9050, sept. 86625 in dec. 88875. — Koruza maj 56, sept. 75625 in dec. 66.

Winnipeg, 14. avgusta. — Oves maj 87, sept. 7975 in dec. 81875.

— Premija za izvoz žita iz Poljske. Poljska vlada bo dajala izvoznikom agrarnih produktov premije, in sicer: za vsakih izvoženih 100 kg pšenice, rži, ječmena in ovs 6 zlotov, za laneno seme 12 zlotov, za konopljeno seme pa 10.

— Cene rožnega olja padajo. Dasi letošnja žetev rož še ni točno ugotovljena, vendar že sedaj precej popuščajo cene. Za kg rožnega olja se plača le 28.000 levov, dotim je bila cena v letu 1930, 110.000.

— Zastoj vinske trgovine v Dalmaciji. V Dalmaciji je v poslednjih tednih vinska trgovina malone popolnoma zastala.

Sport

Lahkoatletsko prvenstvo Jugoslavije za poedince

Od 16. do 18. avgusta, igrišče Primorja

Pred nekoliko dnevi zaključene prijave za lahkoatletsko prvenstvo Jugoslavije za poedince izkazujejo rekordno število prijavljenih tekmovalcev (111 v konkurenciji in 11 izbirnih za troboj Avstrija : Italija : Jugoslavija v Udinah ter Balkanske igre v Atenah, skupno 122 tekmovalcev) toda rekordno je tudi po številu zbrane kvalifikacije, kajti na startu bodo vsi najboljši tekmovalci Pančevskega Sportnega Kluba iz Pančeva, BSK in Jugoslavije iz Beograda, Haška, Concordije, Marathona in Haška iz Zagreba, Slavije iz Varaždina, Železničarja, Rapida in Maratona iz Maribora, Jugoslavije iz Celja in razume se polnoštevilni sekciji domačih klubov Ilirije in ASK Primorja. Ker je konkurenca v vseh disciplinah izredno ostra in je končni izid v vseh disciplinah negotov, objavljamo zaradi zanimivosti v kratkih potezih dejansko stanje v poedinih disciplinah. V teku na 100 m je prijavljenih 12 atletov v konkurenciji in 6 izbirno. — V teku na 200 m nastopa 9 tekmovalcev v konkurenciji in 5 izbirno. — Tek 400 m je zbral v konkurenciji 12 najboljših jugoslovenskih tekačev in dva izbirno. Iz neumljivega razloga se med prijavljenimi ne nahaja izrazit favorit Jamnicky (Hašk) in je zaradi tega izid borbe popolnoma negotov. — Tek 800 m bo poprilec izredne borbe med Pančevčanom Nikhazijem, Haškovecem Flassom ter odlično srednjeprogaško gardo ASK Primorja Gorškom, Czurdom, Gabrškom, Pogačnikom, Srakarjem Fr. Skušekom, Krevsom in dvehma Žorgima. Prasna skupina 17 tekmovalcev je tako izenačena, da je zelo težko prerokovati že sedaj vodilno skupino, eno je le gotovo, da bo zmagovalce prisiljen do postavitve časa, ki bo zelo blizu postoječemu rekordu ali celo boljšega. — V teku 1500 m ista slika samo z razliko, da ne sodeluje odlični srednjeprogaš Pančevčan Nikhazij, ki mu je ta proga predloga. — Tek 5000 m bo zbral na startu 12 najboljših jugoslovenskih dolgooprogašev, ki jih predvoda državna rekorderja Krevs in Bručan. V tej disciplini kakor tudi v teku na 10.000 m se bo vodila borba izključno med slovenskimi atleti. Preje imenovanim favoriti bodo v placementu gotovo sledili odlični Ilirijani Osterman, Šporn, Starman, Kvas, Primorjaški Srakar I. in Krpna, Maratonec iz Maribora Kangler in Slogaš Starman I. Ali so mlajše moči danes že v stanju in sposobne, da nam v obeh disciplinah pripravijo veliko presenečenje?

V teku čez zapreke 110 m in 400 m je prijavljenih pet oziroma štirje tekmovalci. Resnično malo število, toda najboljši zastopniki te klasične discipline v naši državi. In kočno zadnja disciplina v tekih, stafeta 4x100 m bo prizorišče skrajno dra-

matične borbe najboljših jugoslovenskih sprinterskih moštvo: ASK Primorja, Haška, Concordije, Pančeva in beogradskega BSK. Ker so moči vseh moštvo zelo izenačene, bo za zmago odločilo boljše menjavanje stafetne palice. Od zmagovalca se pričakuje postavitev novega državnega rekorda. Jutri bomo objavili situacijo v disciplinah skokov in metov, toda že danes lahko mirne vesti ugotovljamo, da se zaradi velikega napredka jugoslovenske lahke atletike in izenačenosti vseh nastopajočih v večini disciplin pričakuje rušenje dosedanjih državnih rekordov.

Lahkoatletsko prvenstvo Jugoslavije za poedince je s svojim pokroviteljstvom blagovolil počastiti minister za telesno vzgojo naroda, g. Mirko Komnenović in je s tem dokazal, da z največjo pozornostjo spremlja razvoj te najbolj klasične telesno vzgojne discipline. Ministrstvo prometa je tudi s svoje strani želelo podpreti to sportno panogo in je dovolilo polovično vožnjo vsem tekmovalcem in funkcionarjem. Ugodnost velja od 12. do 20. t. m. za vse brze in osebne vlake II. ali tretjega razreda. Na odhodni postaji je treba kupiti celo karto in rumeno železniške legitimacijo Din 5—, ki upravičuje udeležena proti potrdilu savezne uprave do brezplačnega povratka. Številka rešitve glasi: 14868/35 od 3. t. m. To v opozorilo vsem zainteresirancem.

Sportni drobci

Jugoslovanska nog. reprezentanca, ki nastopi v nedeljo proti Poljski, je sestavljena takole: Glaser, Hügel, Matosić, Arsenijević, Gajer, Lechner; Glišović, Živković, Sekulić, Marjanović, Zečević.

Točno poročanje. Že v ponedeljkovi številki je beležil dunajski »Sport-Tagblatt« nedeljski rezultat v Osijeku z 2:1 za Slavijo. V terek pa ponavlja v poročilu svojega zagrebškega dopisnika isto napako in še pristavlja, »da si je Slavija s tem svojo pozicijo precej izboljšala« (!).

Lahkoatletski dvoboj Nemčija : Anglija je končal v Münchenu pred 15.000 gledalci z zmago Nemčije v razmerju 75:61 točki. Doseženi so bili izvrstni rezultati.

Egiptsko olimpijsko nogometno moštvo je zmagalo v Parizu nad Red Star s 4:2.

Nemško teniško prvenstvo v Hamburgu se je končalo v nedeljo. V singlu gospodov je zmagal v. Cramm, v singlu dam ga. Sperling, ki je zmagala v finalu nad Cilly Aussem.

Finalni tekmi za srednjeevropski pokal med Sparto in Ferencvaros bosta 8. sept. v Budimpešti in 15. sept. v Pragi.

Joe Louis je v Chicagu bliskovito in temeljito odpravil Kinga Levinskega. Borba je bila določena na 10 rund a 3 minute, trajala je pa vsega skupaj le 2 in pol minute in je moral Levinsky v tem času štirikrat na tla — kar odgovarja tehničnemu k. o.

Borzna poročila

DEVIZE

Curih, 14. avgusta. Beograd 7, Pariz 202675, London 1521, Newyork 30550, Bruselj 5165, Milan 251250, Madrid 42, Amsterdam 20705, Berlin 12330, Dunaj 58, Stockholm 7840, Oslo 7640, Kopenhagen 6790, Praga 1271, Varšava 5790, Atene 29250, Carigrad 247, Bukarešta 250, Helsingfors 670, Buenos-Aires 08225, Ljubljana, 14. avgusta. Amsterdam 294673—

Predvojna senzacija v novi luči

Te dni je v Lipskem v Nemčiji izšla dokumentarna knjiga »Die Aufzeichnung des Fürsten Philip zu Eulenburg« v izdaji F. W. Grunowa, ki jo je izdala njegova vdova po rokopisni zapuščini pokojnega državnika, Eulenburgovi zapiski, ki vsebujejo dnevnike, diplomatska poročila, kakor tudi obširno korespondenco, med ostalim z Viljemom II. in Bismarckom, z nove strani osvetljujejo senzacionalni padec svojega avtorja, čegar zgodba je pred vojno razburila ne samo nemško, ampak evropsko javnost.

Filip Eulenburg, potomec stare grofovske družine, ki je dala Prusiji mnogo odličnih uradnikov, je bil nenavadno izobražen diplomat, ki je imel tudi umetniški smisel. Zlagal je pesmi, komponiral, lepo pel, odlično igral klavir in je bil nenavadno duhovit in bistroumen, tako da se ga je prijelo ime »Trubadur«. Pod Bismarckom

gajalo v vprašanju Maroka, ki je bilo takrat zelo zaostreno, ko je cesar Eulenburgovemu intimnemu prijatelju, francoskemu vojnemu atašeju Lecontu, ki je tudi spadal k »Liebenberški mizi«, pripovedoval čisto nekaj drugega, nego ministrstvo zunanjih del francoski vladi. Zaradi tega je bil Bülow prisiljen spremeniti politiko v Maroku.

Hardenovi napadi so bili naperjeni naravnost proti Eulenburgu, vendar so merili precej višje: na samega cesarja. Izzvali so doma in v inozemstvu veliko pozornost. Viljem II. je razburjen in preplašen, da bi tudi nanj utegnil pasti sum, takoj prekinil svoje 20letno prijateljstvo z Eulenburgom in je demonstrativno insceniral padec svojega ljubljence. Enako je storil Bülow, ki je bil prav tako dolgoletni prijatelj kneza Eulenburga.

Eulenburgovi zapiski sedaj osvetljujejo vso to zgodbo in nadaljne dogodke. Med Hardenom in Eulenburgom se je vnel proces, ki je trajal nad poldrugo leto. Eulenburg si je prizadeval, da bi ovrgl obtožbe glede homoseksualnosti. Harden pa se je po drugi strani trudil, da bi dokazal resničnost svojih trditvev. V širših slojih se je gibal vsa afera samo okrog tega vprašanja. Procesi med Eulenburgom in Hardenom, so dosegli višek v trenutku, ko je bila proti knezu Eulenburgu podana obtožba zaradi krive prisega pred poroto. Eulenburg je namreč ob raznih zaslišanjih prisegal, da se ni nikdar spolno pregrešil. Harden in njegov advokat pa sta staknila ob Stahremberškem jezeru, kjer je bival Eulenburg s svojo družino pred 20 leti, dva stara ribiča, ki sta trdila nasprotno. Eden je bil veslač in je vozil kneza po jezeru. Z njim se je Eulenburg baje pregrešil. Drugi ribič naj bi bil priča greha. Zgodba je bila stara 20 let in ribič je med tem postal notoričen pljanec, med tem ko je drugi ribič bil večkrat kaznovan in obsojen na robijo. Položaj med porotniki je bil za Eulenburga zelo ugoden, kajti priče bi lahko bile vse kaj drugega, samo ne klasične priče. Toda obtoženec je med sodno razpravo telesno obnemogel in se onesvestil. Eulenburga

so zasliševali v preiskovalnem zaporu, ki je trajal nekoliko mesecev. Bil je težko bolan in v sodno dvorano so ga morali prinesiti kot resno bolnega človeka. Državni tožilec in predsednik sodišča pa sta postopala z njim na moč strogo, kakor s simulantom, dokler ni končno konzilij šestih zdravnikov, ki ga je sklical senat, soglasno ugotovil, da je obtoženec zaradi neozdravljive hude srčne oboletosti trajno nesposoben za vsako zasliševanje. Eulenburga so napol mrtvega iz sodne dvorane odnesli k ženi, da ga prepelje v Liebenberg, kamor sta nekdanj prihajala v goste Viljem II. in Bülow.

S tem je bila sodna drama končana. Proces je bil kot neizvedljiv prekinjen in Eulenburgova zgodba položena ad acta. Od časa do časa je v Liebenberg prihajala sodna komisija, da ugotovi, ali je knez Eulenburg še vedno nesposoben

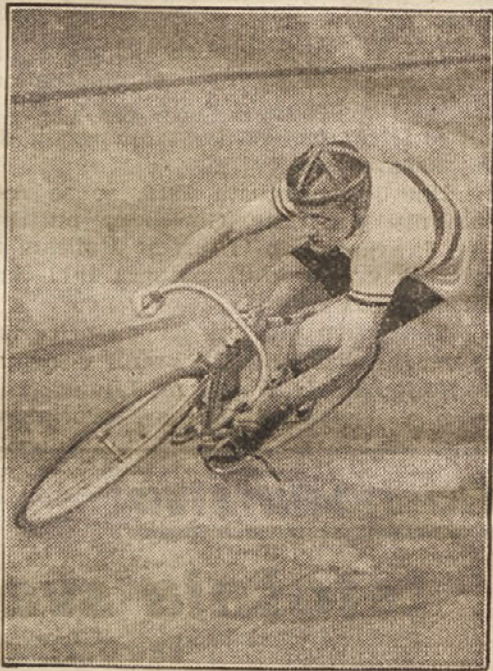
za zasliševanje. Cesarska Nemčija ni imela poguma, da bi ta proces likvidirala. To je storila šele weimarska ustava.

Sedaj se Eulenburgov proces iznova oživila pred svetovno javnostjo v spominih sojenega diplomata. Eulenburg je umrl leta 1924. v 74 letu starosti. Njegova srčna napaka je napredovala polagoma in po zaslugi požrtvovalne žene se je bolnik toliko okrepil, da se je pod nadzorstvom lahko s pomočjo bergelj sprehajal po parku ali pa leže narekoval svoje zapiske ter uredil svojo korespondenco. Od vsakega pisma je hranil prepis. S tem je osnoval arhiv, ki je velikanske zgodovinske važnosti za predvojno zgodovino nemškega cesarstva in ki je dal že dvema nemškima zgodovinarjema povod, da napišeta dela, ki so rehabilitirala kneza Eulenburga.

Cesar Viljem II. - danes

Poročevalec pariškega »Excelsiorja« George Matin je imel razgovor z neko visoko osebnostjo iz okolice bivšega nemškega cesarja Viljema II. Ta osebnost mu je dala nekatere zanimive podatke o življenju bivšega cesarja.

Predvsem je informator poudaril, da bivšega cesarja neprestano nadzirajo agenti berlinske »Gestapo« in da cesar to prav dobro ve. Sicer ga pa to stalno nadzorstvo sploh ne moti dosti. Viljem II. misli namreč, da je hitlerjevstvo samo nekaj poskus, in spremlja z zanimanjem ta poskus. Njegova stališče do hitlerjevstva, je poudarila ta osebnost, ni prav nič sovražno. To se vidi že iz tega, ker so njegovi sinovi stopili v nacionalno socialistično stranko, tega pa nikoli ne bi bili mogli brez njegovega pristanka. Sicer bivši nemški cesar misli, da je šel hitlerizem predaleč. Posebno se je pri bivšem cesarju utrdilo mnenje, da se »nacionalna revolucija« mora pa prirodnem poteku dogodkov končati z obnovo monarhije, ki bo edina mogla vrniti Nemčiji notranji mir. Viljem II., nekdanji tip avtokrata, je zdaj takih misli, da je najboljša monarhija nadstrankarska, tako da je monarh vrhovni arbiter v strankarskih sporih. Ko je poročevalec »Excelsiorja« v zvezi s

Najhitrejši kolesar na svetu

Amater Toni Merkens — Köln si je v Bruslju osvojil naslov svetovnega mojstra.

tem vprašal svojega sobesednika, ali nemara zaradi tega prihaja toliko Židov v Doorn, je ta visoka osebnost odvrnila, da gre pri teh obiskih samo za finančne zadeve. Nekaj časa Hitlerjevci sploh niso hoteli pošiljati bivšemu cesarju dohodkov od njegovih velikih posestev, raztresenih po vsej Nemčiji. Takrat se je cesar razerdil in zagrozil: Če mi ne bodo dali denarja, pojdem in se predam prvemu obmejnemu stražniku v Nemčiji in bom zahteval podporo za nezaposlene.

Ta grožnja, pripominja omenjena visoka osebnost, je zalegla in bivši cesar dobiva od takrat v redu svoje dohodke. Toda poročevalec »Excelsiorja« doznava, da je ta anekdota malce polepšala dejansko stanje; bivši cesar je takrat le zagrozil, da bo v listih objavil znamenito Hindenburgovo oporoko, če mu ne bodo poslali denarja — oporoko, katere edini pisani izvod se nahaja v rokah soproge bivšega cesarja princese Hermine in je v varstvu trezorja neke haaške banke.

Smeh za vsak dan

— Danes sem slučajno čitala neko tvoje pismo, v katerem pišeš, da bi ob moji strani trpel rajši muke, kakor pa hotel brez mene živeti v raju...

— No, ta želja se mi je tudi izpolnila.

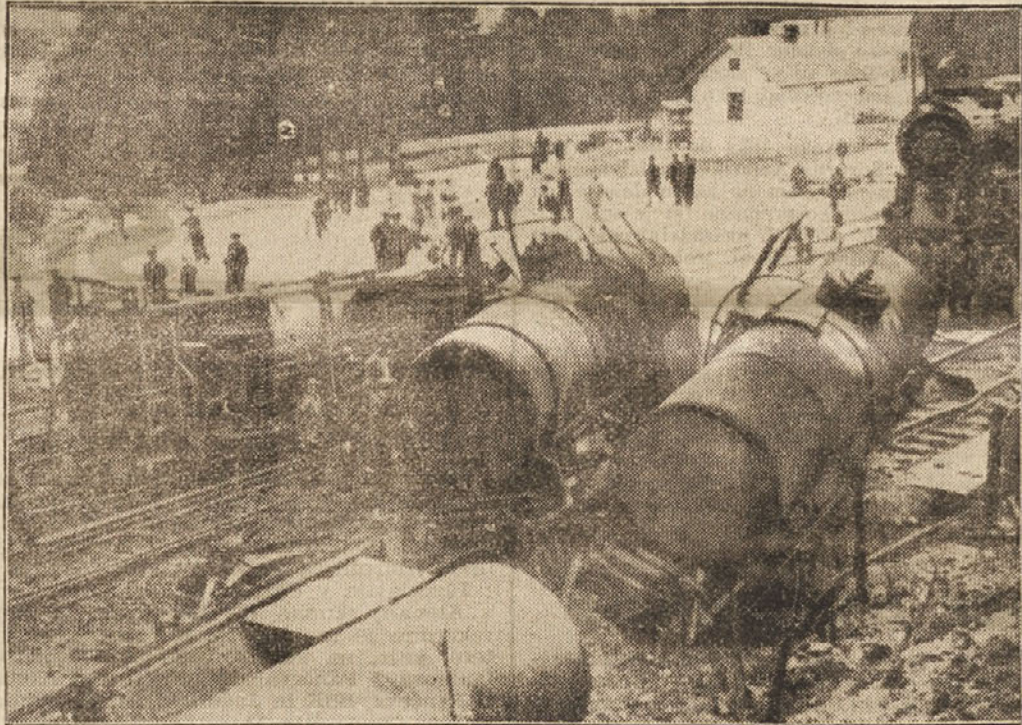

Tudi ona hoče pomagati

Vesel prizor iz zoološkega vrta. Majhna opica je vsa navdušena, da pomaga svojemu čuvaju.

kom je Eulenburg vstopil v diplomatsko službo in si je v njej pridobil nenavadno naklonjenost Viljema II., ko je bil ta še prestolonaslednik. Najprej je bil Eulenburg poslaniški svetnik na pruskem poslaništvu v Münchenu, kasneje pa seksualne dvorske kamarile, ki je zapletla ceje Eulenburga povisala v knežji stan in ga je imenoval za viteza reda Črnega Orla. Ta sijajna karijera nemškega diplomata pa je bila nenadoma prekinjena.

Proti koncu 1906. leta se pojavi v časniku »Zukunft« izpod peresa slavnega založnika Marksmilijana Hardena strupen članek proti »Liebenberški mizi« (Liebenberg je staro letovišče Eulenburgovo pri Berlinu, kjer še danes živi vdova Filipa Eulenburga). V tem članku avtor obtožuje Filipa Eulenburga, da je glava homoseksualne dvorske samarile, ki je zapletla cesarja, kateri ni o tem nič slutil, in ga zavedla v politično škodljive sklepe. To se je n. pr. do

Požar petrolejskih cistern v Romuniji

V bližini postaje Temes v Podkarpatski Romuniji je trčila ranžirna lokomotiva v petrolejski vlak. Vagone je takoj po sunku zajel plamen. Gasilci so požarno katastrofo samo omejili.

Emil Vachek:

100

Kri ne kliče po maščevanju...

5.

Ko je odhajal od Sabine, je bilo že pol devetih. Lačen je bil in je stopil v kavarno. Dobro je zajtrkoval, saj je bil to poslednji zajtrk na svobodi. Potem je šel še k telefonu. Kakor je pričakoval, se je oglašila sobarica Julija. Rekel ji je, da je moral oditi brez zajtrka, ker je moral nekaj urediti v pisarni, preden se odpelje v pravni zadevi v Pardubice. Prosil jo je, naj pove staršem, da bi ga pričakovali šele jutri popoldne. Potem je še napisal pismo Sabini. Pisal ji je, da se ji je spet zlagal, a samo zato, da ji olajša slovo. Danes zvečer naj ga ne čaka, zakaj bržkone bo že zaprt. Sporoči ji, da ga bo mogla obiskati.

Nato je korakal na Hradčane. Ko je prišel v avditorij brigadnega sodišča, je bilo še tako zgodaj, da ni bil še noben častnik na svojem mestu. Sedel je v predsobi in čakal, da ga pokličejo. Toda ker so najprej zasliševali jetnike, je čakal skoraj do enajstih, preden je prišel na vrsto. Potem je bil poklican pred mladega sodnega častnika, ki je stal pri oknu ter si česal lase. Ko je čul Bernardove korake, se je obrnil k njemu. Bil je simpatičen brunet s prijetnimi, bistrimi očmi, ki so žarele pod močnimi naočniki.

»Kaj želite? Prosim, sedite,« je rekel malomarno.

»Sem rezervni poročnik Bernard Astenburg, pridelen 26. pešpolku. Prišel sem se ovaditi, da sem v

maju leta 1915. dal brez razsodbe ustreliti tri Slovake, osumljene vohunstva.«

Avditor ga je debelo pogledal. Bernard je zardel, toda pripovedoval mu je tako dolgo, dokler mu ni povedal vsega, do najmanjših podrobnosti; ničesar ni zamolčal. Ko je končal, je avditor vstal in se izprehodil po veliki sobi, kakor da išče v hoji navdihnjenje. Potem se je ustavil pred Bernardom. »Dobro,« je rekel, nekoliko razburjen. »Pa zakaj ste prav za prav prišli sem s tem krvavim romanom iz leta petnajstega?«

Bernard je zmignil z rameni: »To Vam mora biti vendar jasno. Mislim, da bi se moj primer moral raziskati. Morda bi moral biti kaznovan. Toda prepričan sem, da se nekaj mora zgoditi.«

Častnik je dolgo strmel vanj. Najprej je domneval, da je Bernard blazen, toda zdaj se je prepričal, da je samo nesrečen. »Zakaj?« je vprašal kratko. »Zakaj bi se moralo nekaj zgoditi?«

Bernard ga je osuplo pogledal. Skozi glavo mu je šinila misel, da ta človek ni zoper njega. Morda je došel do istega nazora kakor on sam — da se dejanja iz vojne ne morejo kaznovati? Ali se res začneta povsod poleg civilnega prava oblikovati še ono veljavno pravo bivših bojevnikov, ki se jim je delalo nasilje in ki se hočejo oddahnuti od tega, da se jim je storilo nasilje? Navzlic temu je rekel: »Zdi se mi, da bi se moralo nekaj zgoditi.« Potem pa je naglo nadaljeval: »Vprašanje, v koliko odgovarjamo za to, kar smo delali v dobri veri med vojno, se mora končno rešiti. Nihče ne more zahtevati, da bi hodili po svetu s Kajnovim znamenjem samo zato, ker smo hoteli biti dobri vojaki.«

»Ampak, ampak!« je vzkliknil avditor. »Dajati

pobijati nedolžne ljudi. Prvikrat čujem, da se je dober vojak poznal po tem, da je dajal ubijati nedolžne siromake.« Rekel je to ironično, toda brez zlobe in zaničevanja.

»Vi me niste razumeli,« je odgovoril Bernard. »Toda morda se morate le delati, kot da ne razumete. Hotel sem s tem povedati, da sem storil to iz patriotskih nagibov.«

Avditor je stresel z glavo: »Ne sklicujte se na to! To je nekaj podobnega, kakor če napravi gledališki reflektor iz belega človeka zelenega. Morate vendar razumeti, da je bilo to, kar se je vam zdelo patriotsko, za nas iz istih nagibov nadvse nepatriotsko. Se zavedate tega?«

Bernard je pritrdil.

»Torej se tega zavedate?« je dalje govoril avditor. »Lahko si torej mislite, kaj bi bilo, če bi vam jaz ustregel ter vas obtožil?«

Bernard je spet pritrdil. »Postavili bi me pred sodišče, ki bi bilo tako polno predsodkov zoper mene, kolikor se da. Sodili bi me brez usmiljenja ter mi odmerili najhujšo kazen.«

»Mislim, da ste prav uganili. Ali res hrepenite po tem?«

Bernard je zmignil z rameni: »Moram se spustiti v to brez premišljanja,« je odgovoril.

»Razumem,« je nekam sočutno rekel avditor. »Očitane vesti.«

Pomolčal je in potem vprašal: »Ali vas je v vojni zadela kaka nesreča? Ste bili ranjeni?«

»Dvakrat. Vdrugič zelo hudo,« je odgovoril Bernard. Gledal je častniku naravnost v oči. Razumel je, kam meri s tem vprašanjem. Rekel je: »Toda ni se izboljšalo niti pozneje.«